

PROEFPROJECT: GEMEENSCHAPPELIJK PLAN SIMPLE DE GESTION VOOR HET BOSMASSIEF VAN NÉDON

Door het Centre Régional de la Propriété Forestière Hauts de France : Laurie MULLER

CONTEXT VAN HET PROJECT

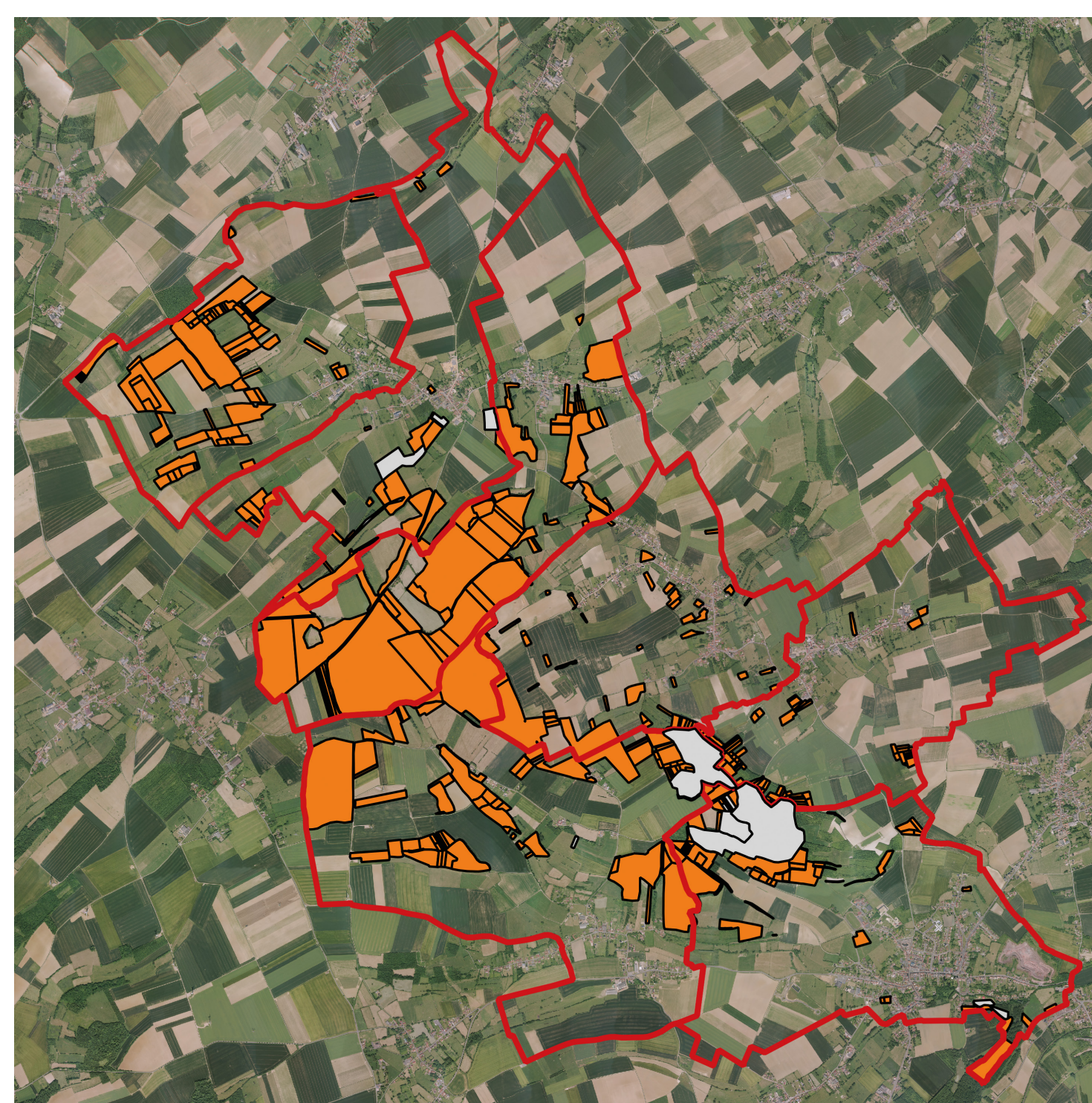
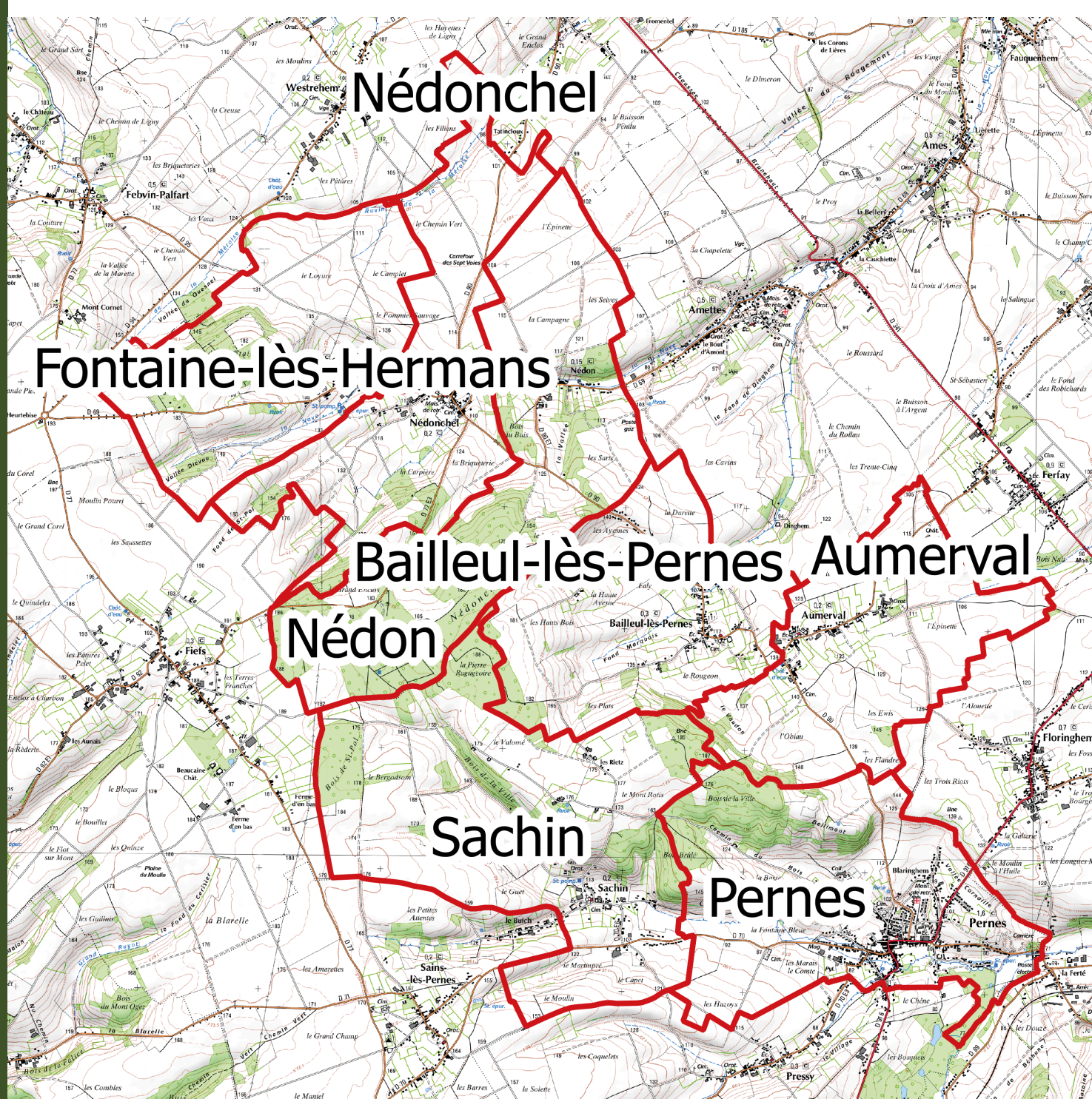
In juli 2018 heeft het Centre Régional de la Propriété Forestière des Hauts-de-France een project voor een gemeenschappelijk Plan Simple de Gestion (Plan Simple de Gestion concerté - PSGc) opgestart in het bosmassief van Nédon in Pas-de-Calais. Rond het belangrijkste bosmassief werden zeven gemeenten gekozen: deze selectie maakt het mogelijk om een coherente beheerseenheid af te bakken. Alleen de percelen van particuliere eigenaars werden in een beheersgroepering opgenomen. Ook al waren de openbare bossen, die voornamelijk in handen zijn van de gemeenten, bij het opstellen van het PSGc niet opgenomen, toch hebben de gemeenteambtenaren deelgenomen aan het overleg tussen de boswachters.

Dit project werd ontwikkeld naar aanleiding van de wens van enkele eigenaars, uit eenzelfde familie, om het gemeenschappelijke Duurzaam Beheersdocument, dat verstrekt was, te vernieuwen. Lionel Herbeau, eigenaar en woordvoerder van de eigendommen Delepoulle-Herbeau hield staande dat eendracht macht maakt. In een nieuwsbrief die naar alle eigenaars van meer dan 1 hectare werd verzonden, schreef hij :

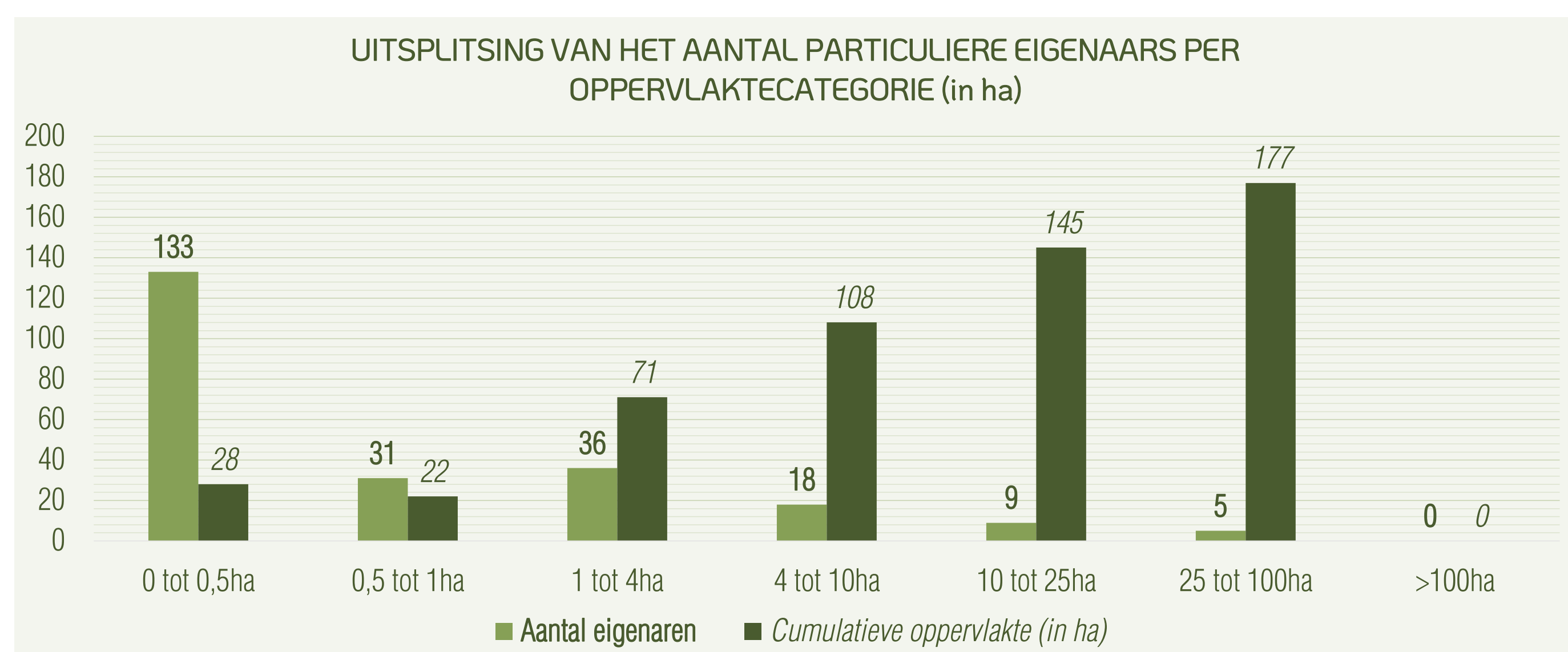
"Ik ben geen voorstander van inkomsten uit bosexploitatie, maar ik ben ervan overtuigd dat ze bijdragen aan het goede beheer ervan! Je moet inkomsten kunnen genereren om een deel ervan te herinvesteren ten behoeve van het bos. In dit geval denk ik dat een gedeeld gebruik van middelen de exploitatiekosten kan verlagen en de inkomsten uit hout kan optimaliseren. Ik denk ook dat we als boseigenaar een verantwoordelijkheid hebben..."

- Ten eerste op milieu-gebied, want het duurzaam beheren van een bos is gericht op het optimaliseren van de CO2-opslag en het bestrijden van de opwarming van de aarde. Het plannen van de kap via het gemeenschappelijk PSG is ook zich engageren om te herbebossen, het is een langetermijnstrategie.
- Ten tweede op maatschappelijk gebied, want het onderhouden van een bos bevordert de lokale contacten. Bijvoorbeeld, brandhout laten maken levert zeker geld op, maar het draagt ook bij aan de korte keten!
- En ten slotte op economisch gebied, want we zijn de eerste schakels van de bos-houtsector en we hebben, samen, het vermogen om voor een lokale sector te kiezen en daaraan bij te dragen.

Voor mij is het gemeenschappelijk PSG duidelijk: iedereen blijft vrij maar door de middelen te delen hebben we toegang tot markten die we in ons eentje niet zouden hebben. "

De vijftig hectare openbare bossen zijn op de kaart in het grijs weergegeven. De privébossen, in het oranje, omvatten meer dan 472 percelen, dat is ongeveer 550 ha die worden gedeeld onder 232 particuliere eigenaars, wat een gemiddelde van 2,38 ha per eigendom oplevert.

HET BELANG VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK PLAN SIMPLE DE GESTION

Een Plan Simple de Gestion (PSG) is een document voor duurzaam beheer dat een persoonlijke bosbeheerplanning op schaal van een eigendom biedt. Deze documenten, een garantie voor duurzaam beheer, zijn essentieel bij een aanvraag tot financiering of certificering van een bos, of bij een vrijstelling van bosgerelateerde belasting. Het doel van een zogenaamd gemeenschappelijk PSG is het groeperen van het beheer van percelen van verschillende eigenaars die zich bij het project willen aansluiten en op die manier een of meer consequentere beheerseenheden willen vormen. Een van de opvallendste voordelen van deze aanpak ligt in de integratie van kleine eigenaars die hun eigendommen niet adequaat kunnen beheren.

Concreet wordt het opgesteld volgens de gewenste doelstellingen van elke aangesloten eigenaar. Elke eigenaar behoudt de volledige controle over zijn eigendom, alleen het bosbeheer en de gebruikte middelen worden gedeeld. Het gaat om een zeer gedetailleerd document, dat voor alle eigenaars begrijpelijk en toegankelijk is. Het is een praktische tool om :

- uw bos en het omliggende bosmassief beter te leren kennen,
- coherente doelstellingen voor het hele massief vast te stellen,
- een nauwkeurig programma van de kap en werkzaamheden plannen,
- uw familie-erfgoed te valoriseren.

IMPLEMENTATIE

Vooraleer een project voor het groeperen van eigenaars op te starten, moet het gebied grondig worden bestudeerd om te controleren of een dergelijk project wel haalbaar is. Een aantal voorafgaande vragen zullen later de te volgen aanpak sturen en verfijnen :

- Hoe zijn de bossen en eigendommen in de ruimte verspreid ?
- Wat is de afstand tussen het bos en de woonplaats van de eigenaar ?
- Welke bossen hebben een Duurzaam Beheersdocument ?
- Welke bossen worden beheerd door een bosbouwcoöperatie of een onafhankelijke deskundige ?

Bij een volgende stap gaat het om inzicht te krijgen in de interesse en motivaties van de eigenaars die als stuwende krachten optreden en om de potentiële investering van hun betrokkenheid te kunnen schatten. Zodra deze stap is uitgevoerd, wordt er contact opgenomen met de 7 gemeentehuizen van de gemeenten om hen bij het initiatief te betrekken. De steun van de lokale beleidsmakers is een niet te verwaarlozen factor voor het slagen van een project dat nauw verband houdt met menselijke relaties. Dit groeperingsproject werd volledig uitgevoerd door de CRPF Hauts-de-France en de bosbouwcoöperatie NSF2A. Dankzij de samenwerking van de twee complementaire organisaties konden alle stappen in nauwe samenwerking worden uitgevoerd. Er werd een bewustmakingscampagne gevoerd bij alle eigenaars van meer dan 0,5 ha. Elke maand kregen ze een nieuwsbrief per post waarin de actie, de voordelen, een getuigenis en de voortgang van het project werden beschreven. Gedurende een maand ontmoetten de CRPF en de coöperatie eigenaars die meer informatie wilden. Ze konden allemaal langskomen om individueel hun zorgen, angsten en doelstellingen kenbaar te maken. Dankzij deze contacten kon iedereen de ins en outs van een gemeenschappelijk Plan Simple de Gestion begrijpen.

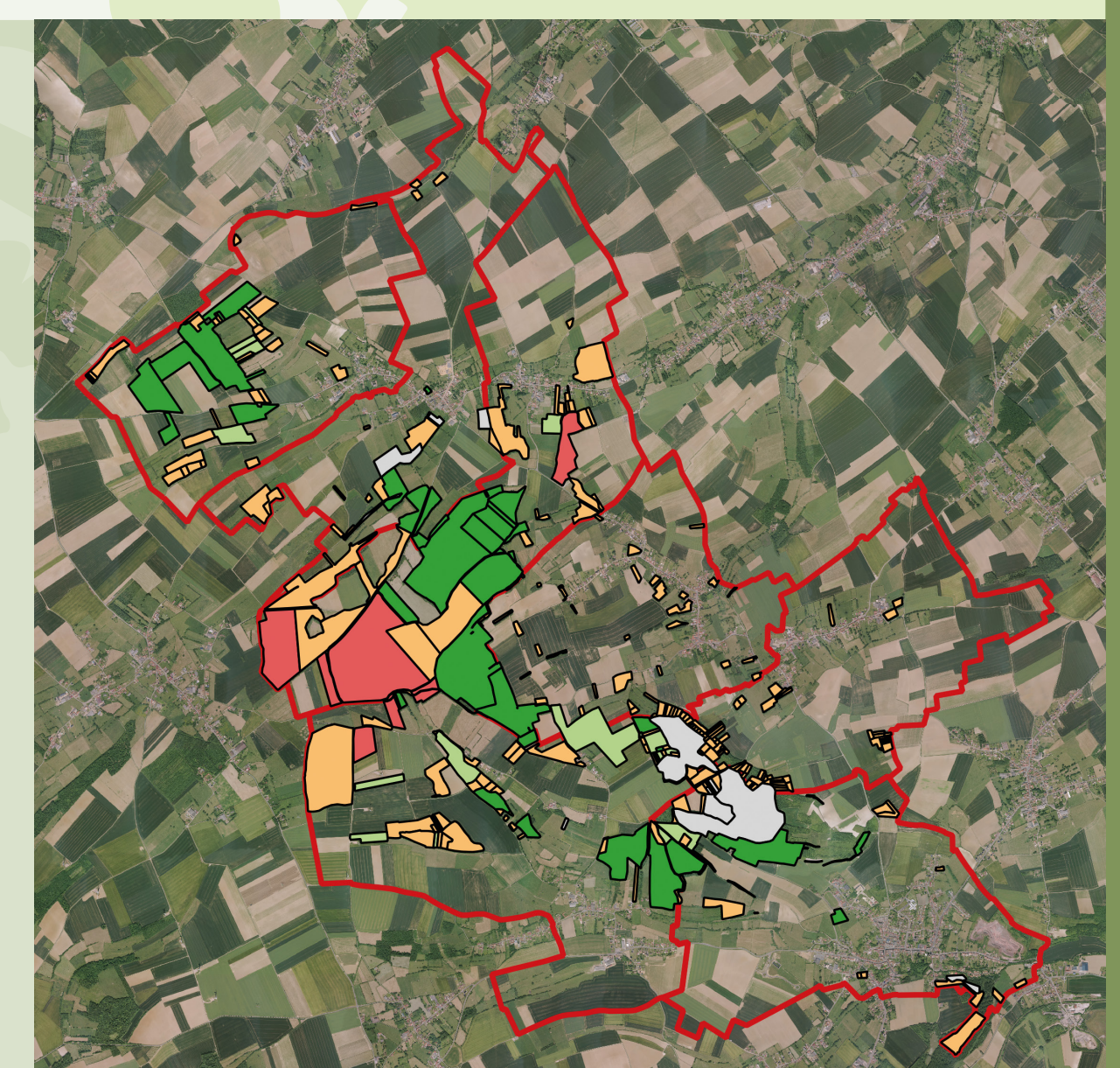
Na deze periode werd een gezamenlijke sessie georganiseerd, waarbij een dertigtal eigenaars aanwezig waren. Gedurende een hele avond werden de voordelen van dit project besproken; het belangrijkste was ongetwijfeld de financiële steun bij het opstellen van het document. De regio Hauts-de-France subsidieert immers de gemeenschappelijke PSG's voor een bedrag van 70%. Daarna werden er offertes verzonden naar de eigenaars die zich bij het project wilden aansluiten.

Oppervlakte	Notitie	Prijs inclusief BTW (20% BTW)	Blijft de verantwoordelijkheid van de eigenaar na aftrek van de onderling afgestemde PSG-steun (70%)
0 à 4 ha	Geschatte prijs*	870 €	261 €
4 à 9 ha		1160 €	348 €
9 ha	Prijs evolueert naargelang de oppervlakte (pro rata met de prijs van een PSG met een hoger oppervlak)**	1450 €	435 €
16 ha		1740 €	522 €
25 ha		2030 €	609 €
36 ha		2320 €	696 €
49 ha		2610 €	783 €

* Deze schattingen zullen veranderen afhankelijk van het aantal eigenaars.
** Een PSG van 13 ha kost ongeveer 1.616 euro inclusief belasting.

RESULTATEN

In juni 2020 ondertekenden 7 eigenaars de offerte. Ze wachten nu op een bezoek aan hun bos door de coöperatie die verantwoordelijk is voor het opstellen van het gezamenlijk document voor een periode van 15 jaar. 97 hectare zullen daarom in het gemeenschappelijk Plan Simple de Gestion worden opgenomen. Helaas hebben 5 eigenaars geweigerd om aan het project deel te nemen, of 82,1 ha. Het CRPF Hauts-de-France probeert de 19 andere eigenaars, goed voor 150,7 ha, nog te overtuigen. Degenen die geïnteresseerd zijn in het project zullen gaandeweg via aanhangsels aan het gemeenschappelijke PSG worden toegevoegd.

HET INTERREG-PROJECT FORÊT PRO BOS

Deze test om eigenaars te groeperen maakt deel uit van een Interreg-project France-Wallonie-Vlaanderen met als titel "Forêt Pro Bos", dat in oktober 2016 werd opgestart voor een periode van 4 jaar. Een van de doelstellingen van dit project is het ontwikkelen van nieuwe vormen om percelen te groeperen. Verschillende organisaties, waaronder het Centre Régional de la Propriété Forestière, zijn samengekomen om hun ervaringen op dit gebied te delen. Dit project voor een gemeenschappelijk Plan Simple de Gestion bestaat uit de samenvoeging van verschillende ervaringen, waaronder die van de Bosgroep.

CONCLUSIE

Getuigen over het succes van dit project, moeten er nog verschillende stappen worden gezet.

De bosbouwcoöperatie NSF2A moet met elke eigenaar afspreken om de bossen te beschrijven (de soorten bosbestanden, de bosstations in kaart brengen en de klimatologische context verduidelijken), maar ook in overleg met de eigenaar de doelstellingen van het beheer vaststellen, afhankelijk van zijn ambitie, persoonlijke interesses en beschikbaarheid. Zodra het document is opgesteld en door de aangesloten eigenaars is ondertekend, zal het gemeenschappelijke PSG worden bestudeerd door de technicus-instructeur die verantwoordelijk is voor het gebied, en vervolgens door de Conseil de Centre van de CRPF Hauts-de-France worden goedgekeurd.

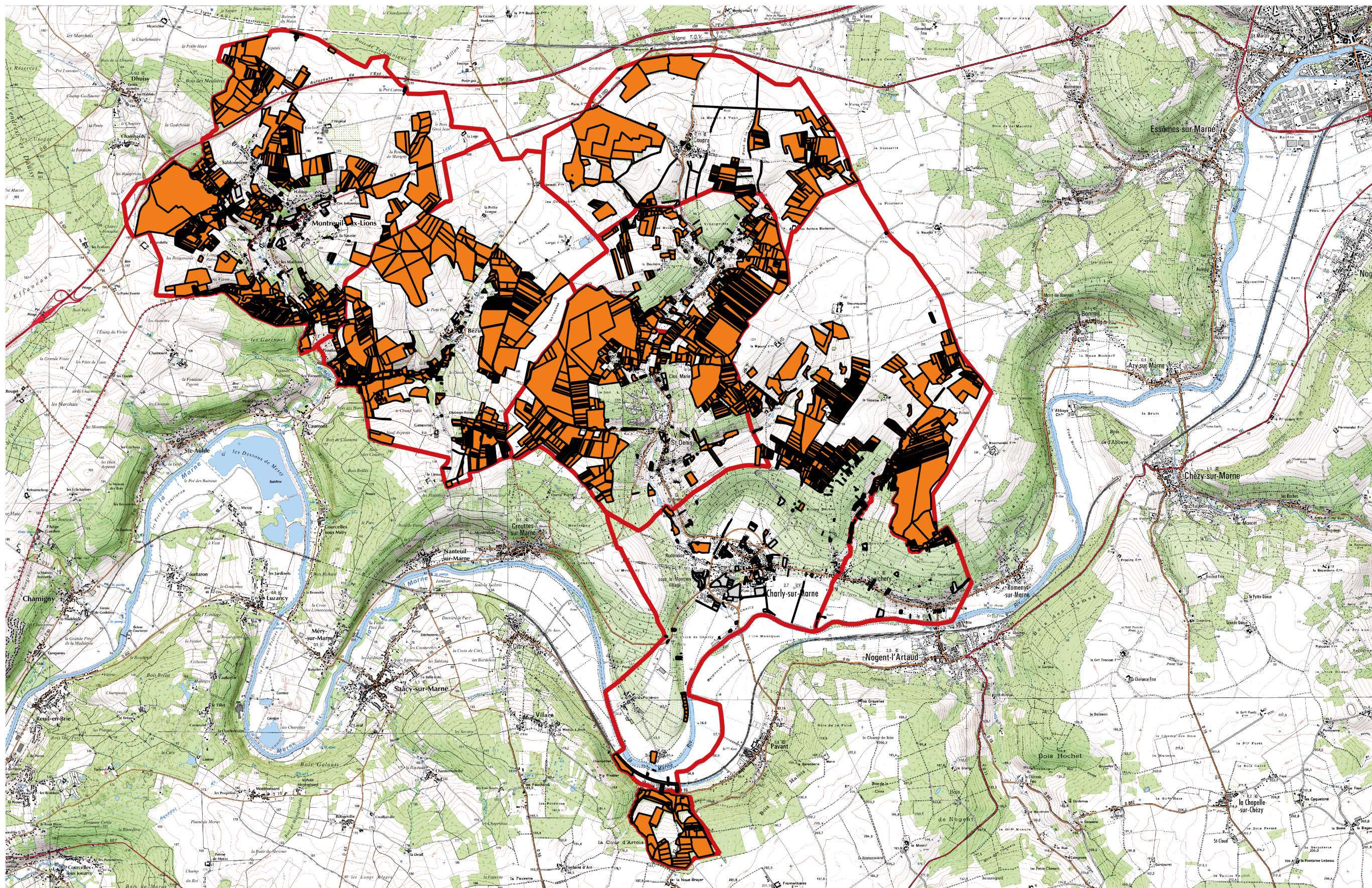
PROEFPROJECT: HET GROEPEREN VAN EXPLOITATIES ALS OPLOSSING VOOR HET BEHEER VAN KLEINE PRIVÉBOSSEN

Door het Centre Régional de la Propriété Forestière
Hauts de France : Jean AYELLO

CONTEXT VAN HET PROJECT

In januari 2019 heeft het Centre Régional de la Propriété Forestière des Hauts-de-France een actie gelanceerd voor het groeperen van bossen in 7 gemeenten in het zuiden van het departement Aisne: Bézu-le-Guéry, Charly-sur-Marne, Coupru, Domptin, Montreuil-aux-Lions, Saulchery en Villiers-Saint-Denis. Dit gebied werd gekozen wegens het enorme potentieel van zijn bossen.

Het geïdentificeerde gebied omvat 1792 hectare voor 1415 eigenaars, of een gemiddelde oppervlakte van 1,27 hectare per eigenaar. Dit proefproject voor de groepering van het beheer is gelegen in een gebied dat sterk wordt gekenmerkt door eerdere landbouwactiviteiten. Vroeger werden de hellingen van Marne grotendeels ingenomen door de wijnbouw. Zelfs vandaag weerspiegelt de indeling van de bospercelen nog steeds deze sterke activiteit.

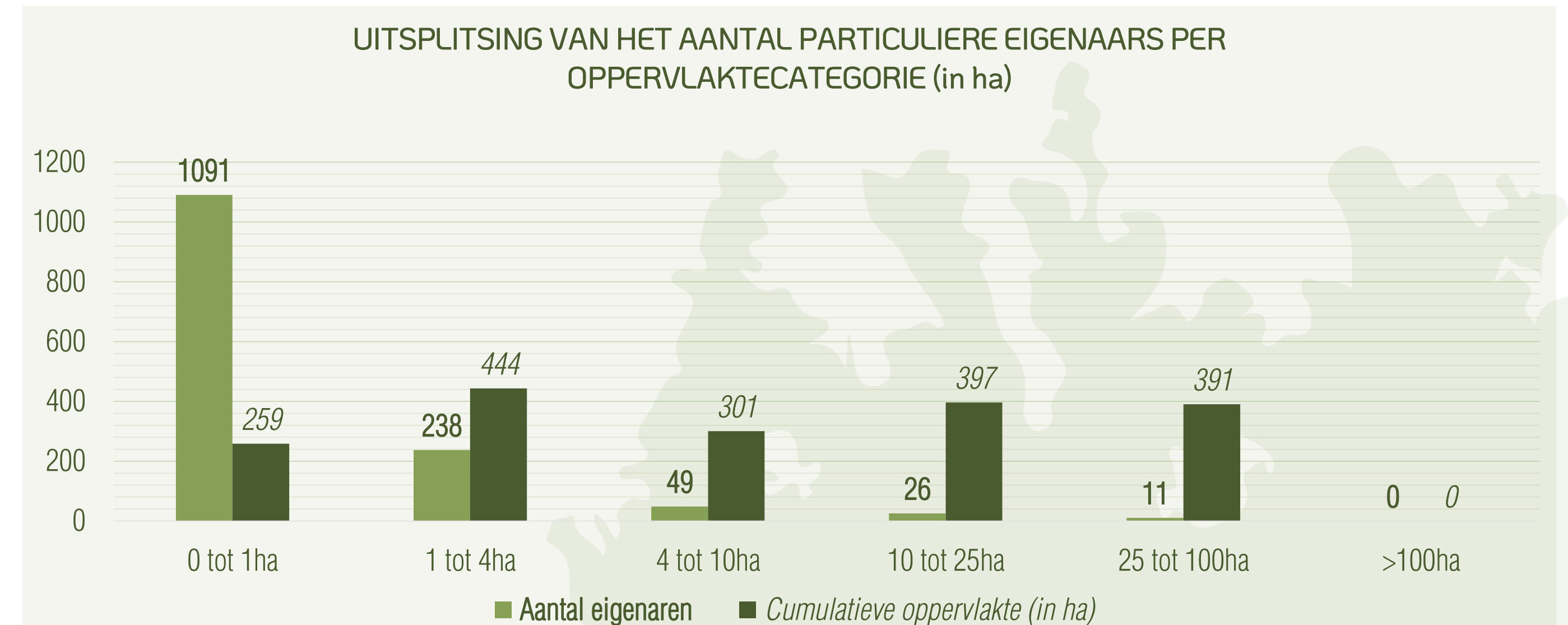
De bosbestanden bestaan voornamelijk uit eiken en essen. Dit gebied wordt sterk gekenmerkt door de versnippering van bossen, met als gevolg:

- een flagrant gebrek aan beheer,
- overdreven kappen zonder vernieuwing,
- onveiligheid door het stopzetten van het beheer (risico op vallende bomen),
- een gebrek aan toegang tot de percelen (recht van doorgang, verkeer).

HET INTERREG-PROJECT FORÊT PRO BOS

Deze test om eigenaars te groeperen maakt deel uit van een Interreg-project France-Wallonie-Vlaanderen met als titel "Forêt Pro Bos", dat in oktober 2016 werd opgestart voor een periode van 4 jaar. Een van de doelstellingen van dit project is het ontwikkelen van nieuwe vormen om percelen te groeperen. Verschillende organisaties, waaronder het Centre Régional de la Propriété Forestière, zijn samengekomen om hun ervaringen op dit gebied te delen. Dit project voor een gemeenschappelijk Plan Simple de Gestion bestaat uit de samenvoeging van verschillende ervaringen, waaronder die van de Bosgroep.

Alleen een bosbeheer dat gemeenschappelijk is voor de eigendommen kan de lokale problemen verhelpen. De bosbouwoperaties en -activiteiten, en alle bijbehorende bosbouwvoorzieningen zullen worden overwogen en uitgevoerd met respect voor een duurzaam beheer van de hulpbronnen, maar ook in overeenstemming met de persoonlijke doelstellingen van elke eigendom.

IMPLEMENTATIE

Dit groeperingsproject werd volledig uitgevoerd door de CRPF Hauts-de-France en de bosbouwcoöperatie Coforaisne. Dankzij de samenwerking van de twee complementaire organisaties konden alle stappen in nauwe samenwerking worden uitgevoerd. Om een dergelijk project voor gegroepeerd beheer tot een goed einde te brengen, is het noodzakelijk om het gebied technisch en sociaal te beoordelen. Een aantal voorafgaande vragen zullen later de te volgen aanpak sturen en verfijnen :

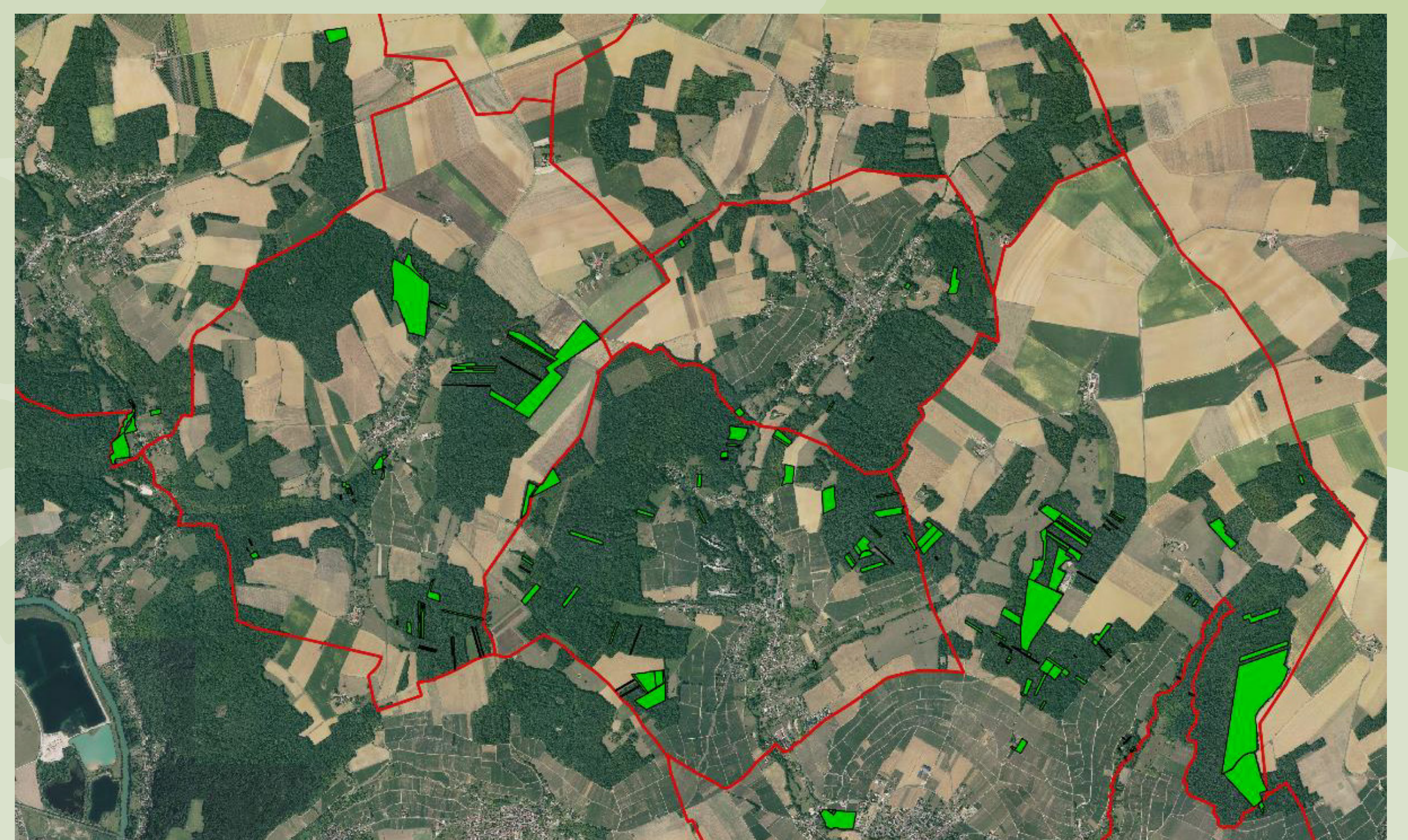
- Wat is de oppervlakte van de percelen per eigendom en hun spreiding in de ruimte ?
- Wat is de link tussen het bosbouwareaal en de eigenaar(s) ?
- Welke bossen hebben een Duurzaam Beheersdocument ?
- Welke bossen worden beheerd door een bosbouwcoöperatie of een onafhankelijke deskundige ?

Alvorens een gemeenschappelijk beheer voor te stellen, is het raadzaam om doelgericht te communiceren met de eigenaars van meer dan 1 hectare. Er werd contact opgenomen met de 7 gemeentehuizen van de gemeenten om hen bij het initiatief te betrekken. De steun van de lokale beleidsmakers is een niet te verwaarlozen factor voor het slagen van een project dat nauw verband houdt met menselijke relaties. Vervolgens werd met elke eigendom (groter dan 1 ha, inclusief mede-eigendommen) contact opgenomen via een brief. Deze brief werd mee ondertekend door de burgemeester van de gemeente waar het perceel of de percelen zich bevinden of waar het hoofdperceel van het eigendom zich bevindt. Als de eigenaar zich bij het project wou aansluiten, kon de geadresseerde van de kennisgeving met een antwoordcoupon op de hoogte worden gehouden van de motieven en geplande werkzaamheden op basis van een niet-limitatieve lijst :

- verkoop van hout,
- probleem met stormhout of chalarose,
- onderhoudswerkzaamheden van mijn bos,
- eigendom al opgevolgd door een professionele beheerder.

RESULTATEN

Er werden 324 brieven verzonden. 29 personen hebben geantwoord. Dit is een responspercentage van ongeveer 10%. Daarna werd er opnieuw contact opgenomen met de eigenaars die een adviesbezoek wilden om een afspraak ter plaatse te plannen. Het doel van dit adviesbezoek, uitgevoerd door de eigenaar, het CRPF Hauts-de-France en de coöperatie, was om de percelen te inspecteren om de kwaliteit van de bosbestanden te beoordelen en de uit te voeren bosbouwwerkzaamheden te schatten. Er konden echter slechts 15 bezoeken op 184 percelen worden uitgevoerd, goed voor 138 ha (oppervlakte variërend van 0,01 ha tot 23,18 ha). Na elk adviesbezoek werd een rapport naar de eigenaar gestuurd met een samenvatting van de ter plaatse verstrekte informatie.

CONCLUSIE

Met een acceptabel responspercentage beschouwt het CRPF dit project als een experiment dat voor herhaling vatbaar is om het bosbeheer in versnipperde gebieden te optimaliseren. Het project bracht echter ook twee belangrijke problemen aan het licht: de dringende verwachting van de eigenaars, die soms moeilijk te overtuigen zijn, en de beschikbaarheid van een beheerder met strakke tijdschema's die zowel de betrokkenheid op lange termijn aan het project als de concrete uitvoering van de activiteiten compliceren.

PROEFPROJECT VOOR DE AANKOOP, RUIL OF VERKOOP VAN PERCELEN IN KLEINE PRIVÉBOSSSEN ALS OPLOSSING VOOR DE VERSNIPPERING

Door het Centre Régional de la Propriété Forestière Grand Est : Antoine Pierret

CONTEXT VAN HET PROJECT

Gezien de problemen in verband met duurzaam bosbeheer die in het departement werden vastgesteld en rekening houdend met een lokale wens, heeft het Centre Régional de Propriété Forestière Grand-Est (CRPF), in samenwerking met het Département des Ardennes en la Communauté de Communes des Crêtes Préardennaises een project gelanceerd voor een "ruil en overdracht in der minne van bospercelen" in de gemeenten Saulces-Monclin en Sorcy-Bauthémont.

Dit lokale ontwikkelingsinitiatief is dienst van het bos en van kleine boseigenaars is op vrijwillige basis. Dit project is een primeur in het departement Ardennes. Het is een test om de relevantie van dit type ruimtelijkeordeningsbeleid in dit departement te beoordelen.

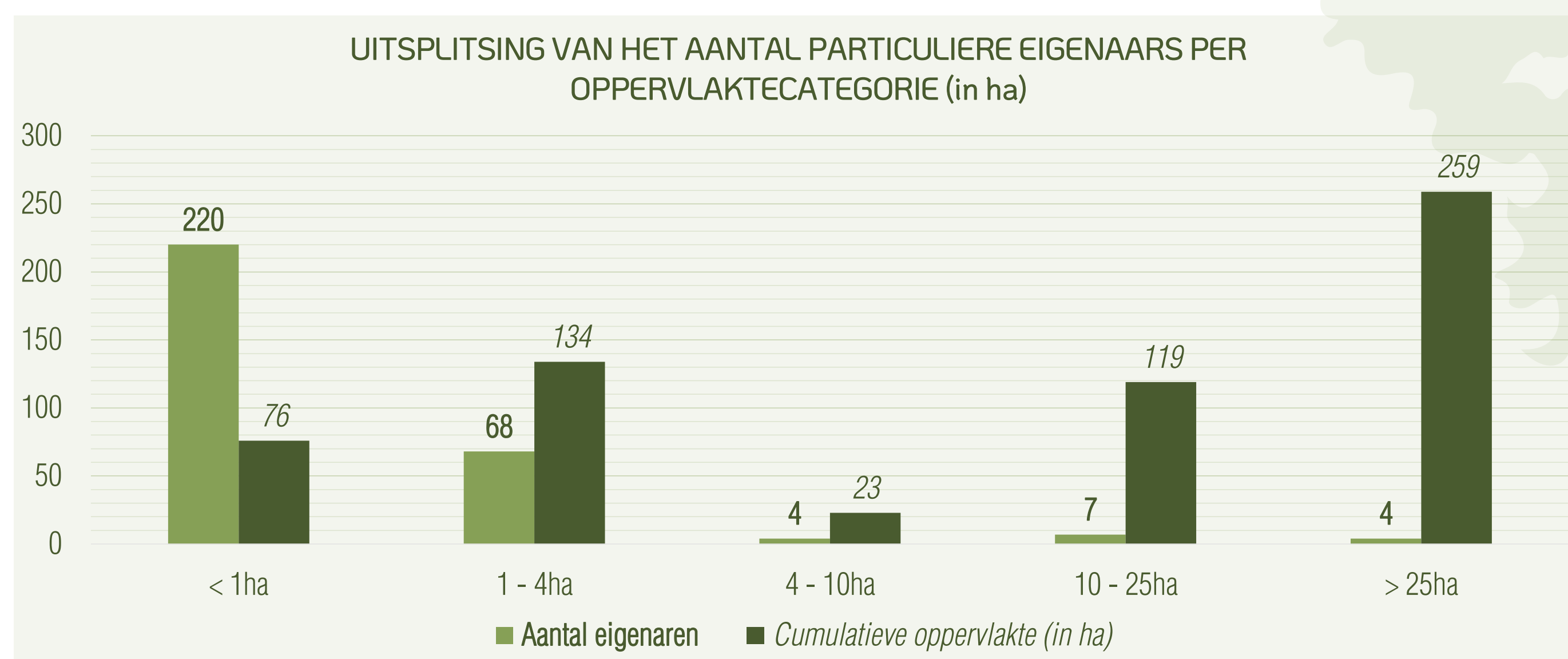
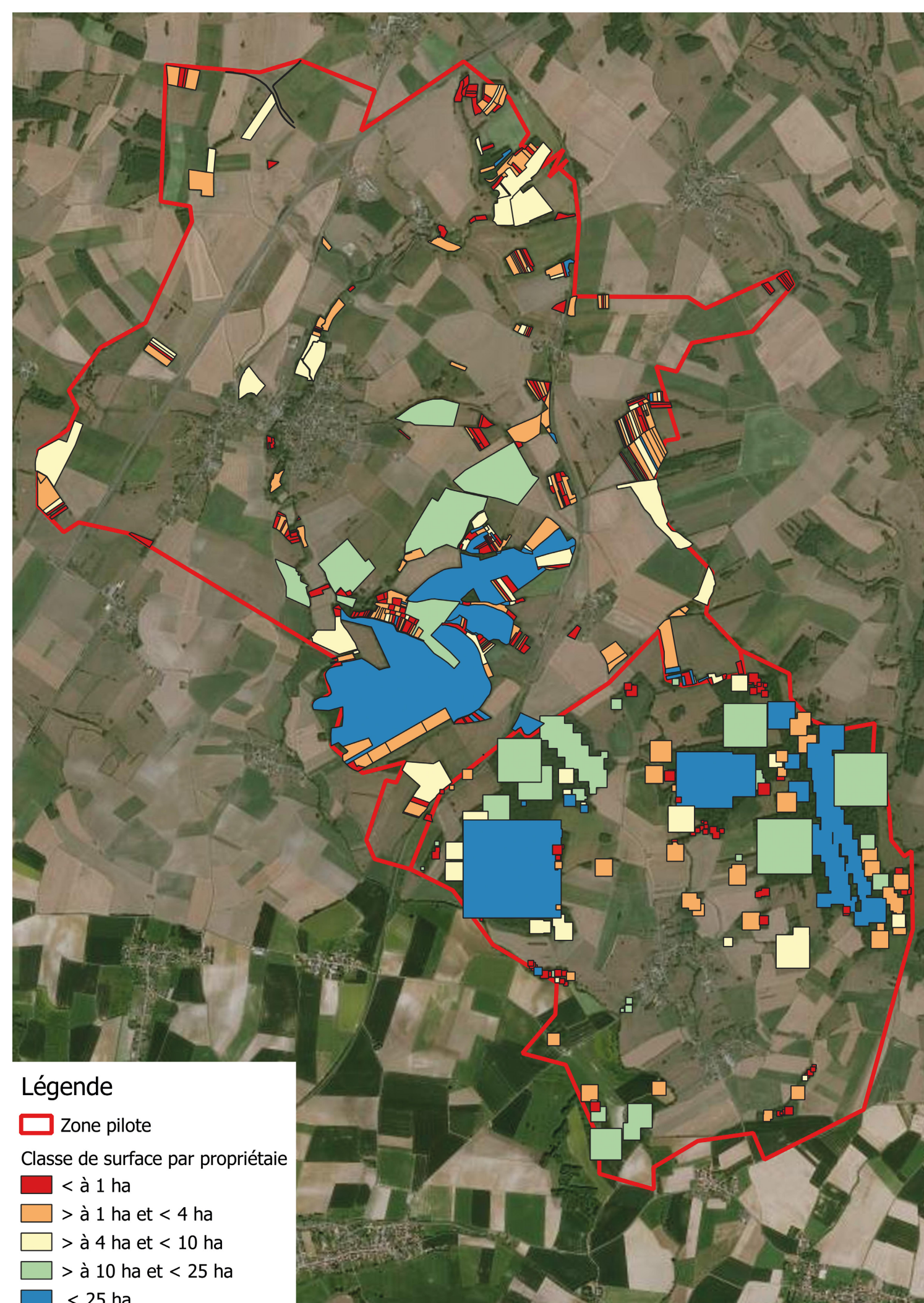
BELANG VAN HET INITIATIEF

Het doel is tweeledig :

- het grootste aantal eigenaren betrekken, ongeacht de oppervlakte, om versnippering door ruil en / of verkoop van bospercelen te verminderen en het beheer ervan te stimuleren.
- op die manier bijdragen aan een beter regionaal ruimtelijkeordeningsbeleid.

Dit initiatief is een echte kans voor de particuliere eigenaars van het gebied want ze kunnen genieten van de steun van het CRPF als begeleider en van diagnoses.

De Conseil départemental des Ardennes neemt deel aan de activiteit door een landmeter in dienst te nemen, die verantwoordelijk zal zijn voor het formaliseren in een verslag van de ruil- en overdrachtsprojecten, die door de betrokken eigenaars (geen wijziging van de perceelsgrenzen) zijn goedgekeurd. Deze ruil- en overdrachtsprojecten moeten ter validering door de Conseil Départemental ("Departementale Raad") worden voorgelegd aan de Commission Départementale d'Aménagement Foncier (CDAF), met betrekking tot de doelstellingen van de activiteit. Als het belang van het dossier wordt erkend, brengt de Conseil Départemental elke eigenaar op de hoogte van het uittreksel van het verslag dat hem aangaat. De activiteiten, geformaliseerd door een administratieve akte, zouden voor de eigenaars geen notariële kosten meebrengen.

Deze twee gemeenten hebben in totaal 611 ha beboste oppervlakte (d.w.z. 20% van het grondgebied van de twee gemeenten) voor 303 eigenaars. 305 hectare daarvan beschikken over een Duurzaam Beheersdocument (Document Gestion Durable - DGD) of 50% van de oppervlakte. De 306 hectare zonder DGD zijn verdeeld over 298 eigenaars, d.w.z. 1,03 hectare per eigenaar.

HET INTERREG-PROJECT FORÊT PRO BOS

Dit initiatief voor de verkoop, ruil en aankoop van bospercelen maakt deel uit van een Interreg-project France-Wallonie-Vlaanderen getiteld "Forêt Pro Bos", dat in oktober 2016 werd opgestart voor een periode van 4 jaar. Een van de doelstellingen van dit project is het testen en ontwikkelen van nieuwe vormen om percelen te groeperen. Verschillende organisaties, o.a. het Centre Régional de la Propriété Forestière Grand-Est, zijn samengekomen om hun ervaringen op dit gebied te delen. Zo werd het proefproject voor grondsubsidies getest in de gemeenten Saulces-Monclin en Sorcy-Bauthémont. Het gaat om een project dat vergelijkbaar is met het project dat door onze Belgische partners werd ontwikkeld in de gemeente Vresse-sur-Semois.

IMPLEMENTATIE

Er werd een Stuurcomité (Comité de Pilotage du projet - COPIL) opgericht. Dit comité bestaat uit beleidsmakers, boseigenaars, een lid van de Conseil Départemental en van de Communauté de Communes des Crêtes Préardennaises. De rol van dit Comité is de acties die in het project worden ondernomen te leiden en valideren.

De eigenaars van bospercelen krijgen een vragenlijst waarmee hun wensen in termen van de verkoop, aankoop en ruil van percelen worden vastgesteld. Ze worden tegelijkertijd uitgenodigd voor een infovergadering om de aanpak uiteen te zetten. Er worden ook spreekuren gehouden in het gemeentehuis om de aanpak uit te leggen aan de eigenaars die niet op de infovergadering aanwezig waren. Tijdens deze spreekuren worden de wensen van de eigenaars verzameld. Op verzoek van de eigenaar, worden gratis individuele bezoeken ter plaatse uitgevoerd door de technici van het CRPF. Het doel is om een stand van zaken van de percelen op te maken en de eigenaars te helpen beslissen.

Het schatten van de waarde van de bospercelen is een moeilijke opgave voor een boseigenaar. Het vergt goede vaardigheden en ervaring om analysefouten bij het waarderen van de volumes en kwaliteit te voorkomen. Daarom heeft het CRPF contact opgenomen met de Coopérative Forestière des Ardennes (COFA) die de percelen met een groot productiepotentieel zal schatten.

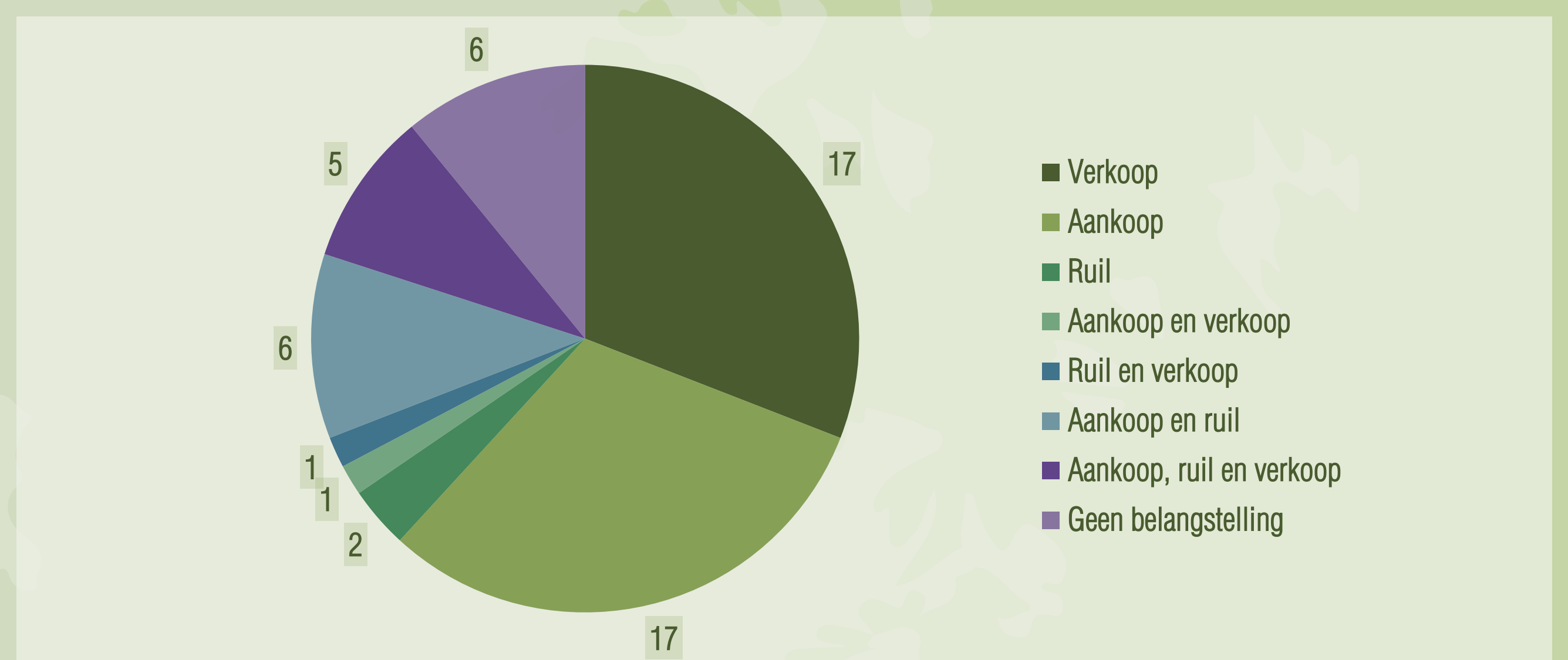
Het CRPF heeft de verschillende geïnteresseerden met elkaar in contact gebracht. Dit gebeurde als volgt :

- Met elkaar in contact brengen van eigenaars die bereid zijn om percelen te ruilen.
- Contact met eigenaars van de percelen die grenzen aan de te koop staande percelen.
- Voorstelling van alle te koop staande percelen aan potentiële kopers die zich hebben gemeld indien er geen interesse zou zijn van de eigenaars van de aangrenzende percelen om de percelen te kopen.
- Ondertekening van de vastleggingsbulletins tussen de eigenaars. De eigenaars hebben zelf onderhandeld over de voorwaarden van de transacties.
- Overhandiging van het dossier aan de CDAF voor validering van het verkoop-/ruil-/aankoopproject en aangaan van de administratieve akte.

Als het project door de CDAF is goedgekeurd, stelt de Conseil Départemental de administratieve akte op die de notariële akte bevestigt om de transacties te formaliseren. Zonder deze aanpak zijn de eigenaars verplicht om via een notaris te gaan en moeten ze dus notariskosten betalen, die vaak hoger zijn dan de transactie zelf.

RESULTATEN

Er werden 300 brieven verzonden. 55 personen hebben geantwoord van wie 49 belangstelling toonden voor het initiatief. Het responspercentage is ongeveer 15 %. Hier zijn de resultaten: een kaart toevoegen om de geruilde en verkochte percelen weer te geven 21 eigenaars werden met elkaar in contact gebracht en hebben een verkoop- of ruilvereenkomst gesloten. Dit komt neer op 32 percelen of 6,25 hectare. Alle transacties betreffen verkopen, behalve één. Die laatste is een ruil van 9 percelen tussen twee eigenaars. Alle percelen in mede-eigendom hebben van alle eigenaars de toestemming gekregen om te worden verkocht of geruild. Het was niet mogelijk om elke eigenaar tevreden te stellen. De ligging van de percelen heeft een grote rol gespeeld bij de concretisering van de aan- en verkopen. Sommige geïsoleerde percelen vonden geen geïnteresseerde, terwijl andere verschillende kopers interesseerden.

CONCLUSIE

De versnippering is vaak een handicap voor de exploitatie van percelen: moeilijkheden om de grenzen te bepalen, om het hout te valoriseren, zelfs om de percelen te verkopen.

De niet-betrokkenheid en desinteresse van de eigenaars zijn een niet te verwaarlozen belemmering voor het groeieringsinitiatief. De participatiegraad aan dit project is immers laag, hoewel hij binnen het nationale doelbereik ligt. De begeleiding speelt een zeer belangrijke rol voor het welslagen van een project als dit. Het is dus essentieel om voldoende menselijke middelen ter beschikking te stellen. Om de eigenaars te overtuigen, is een regelmatige aanwezigheid in het gebied noodzakelijk. Daarnaast moet men ook rekenen op eigenaars die als stuwende krachten optreden. Dat was het geval bij de start van het project, maar door bepaalde omstandigheden zijn deze eigenaars niet meer betrokken.

De lage participatiegraad heeft te maken met :

- De gehechtheid van kleine eigenaars aan hun bos in plattelandsgebieden.
- Het sterke productiepotentieel van de percelen in deze twee gemeenten.
- De mede-eigendommen waarvoor een meningsverschil voldoende is om de transactie te blokkeren.
- De huidige houtmarkt.

De lage participatiegraad beperkt de mogelijkheden voor de verkoop of ruil van percelen. Het is moeilijk een perceel te vinden dat te koop staat naast dat van een potentiële koper. Bij het zoeken naar percelen om te ruilen is dat nog veel moeilijker.

Ten slotte hangt de concretisering van dit soort projecten ook af van de erkenning van het belang ervan door de CDAF. Zonder de steun van die laatste en dus zonder het opstellen van de administratieve akte door de Conseil Départemental, hebben de eigenaars geen andere keuze dan via een notaris te gaan en hem te betalen voor het opmaken van de akte voor de verkoop of ruil van bospercelen.

Na overlegging van het dossier stelde de CDAF voor om te werken met individuele dossiers per eigenaar, in plaats van via een gemeenschappelijk project.

Dit type tool blijft echter interessant op voorwaarde dat het werkgebied verstandig wordt gekozen. Een snelle beoordeling van de interesse van de eigenaars moet beslissen over de voortzetting van het project.

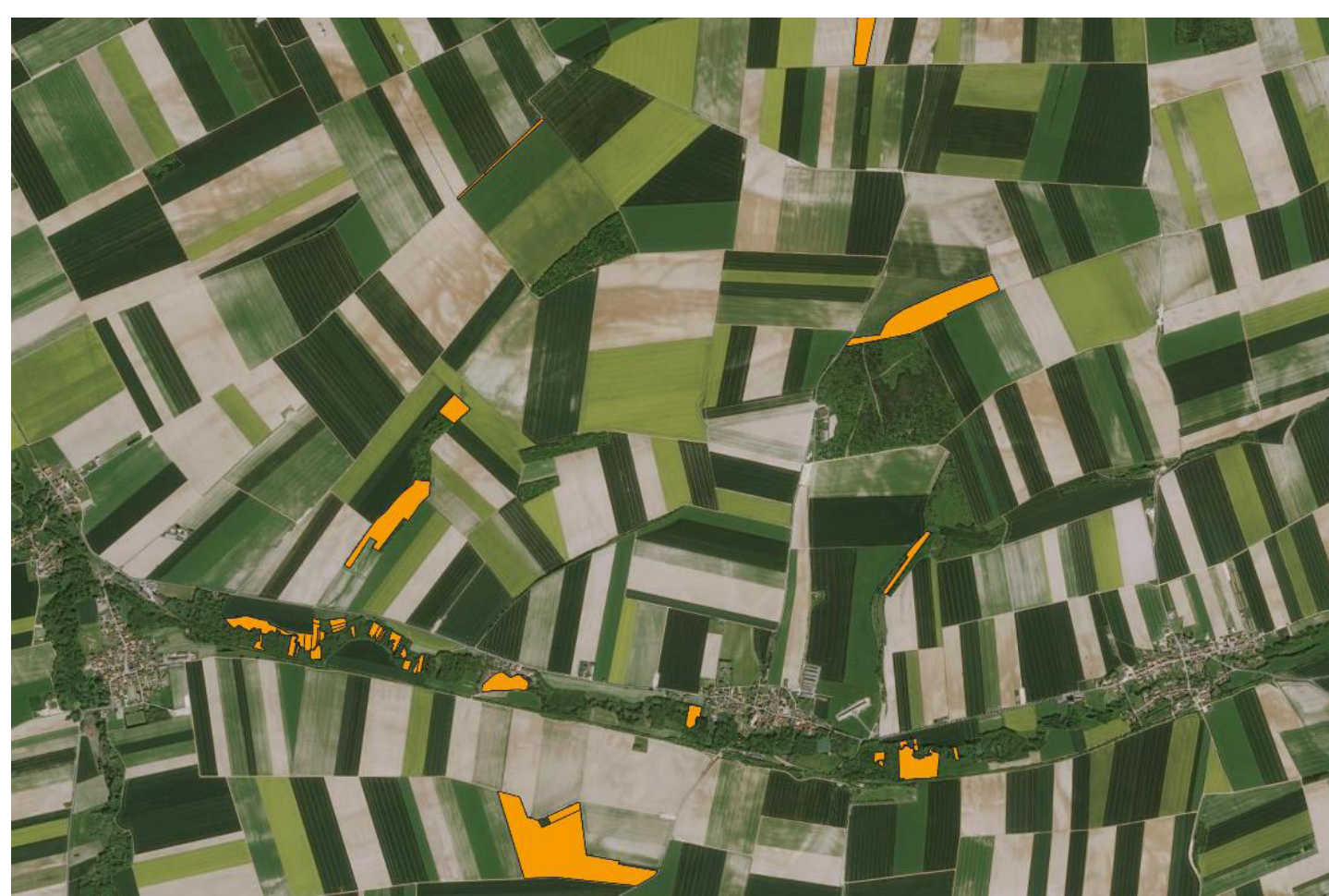
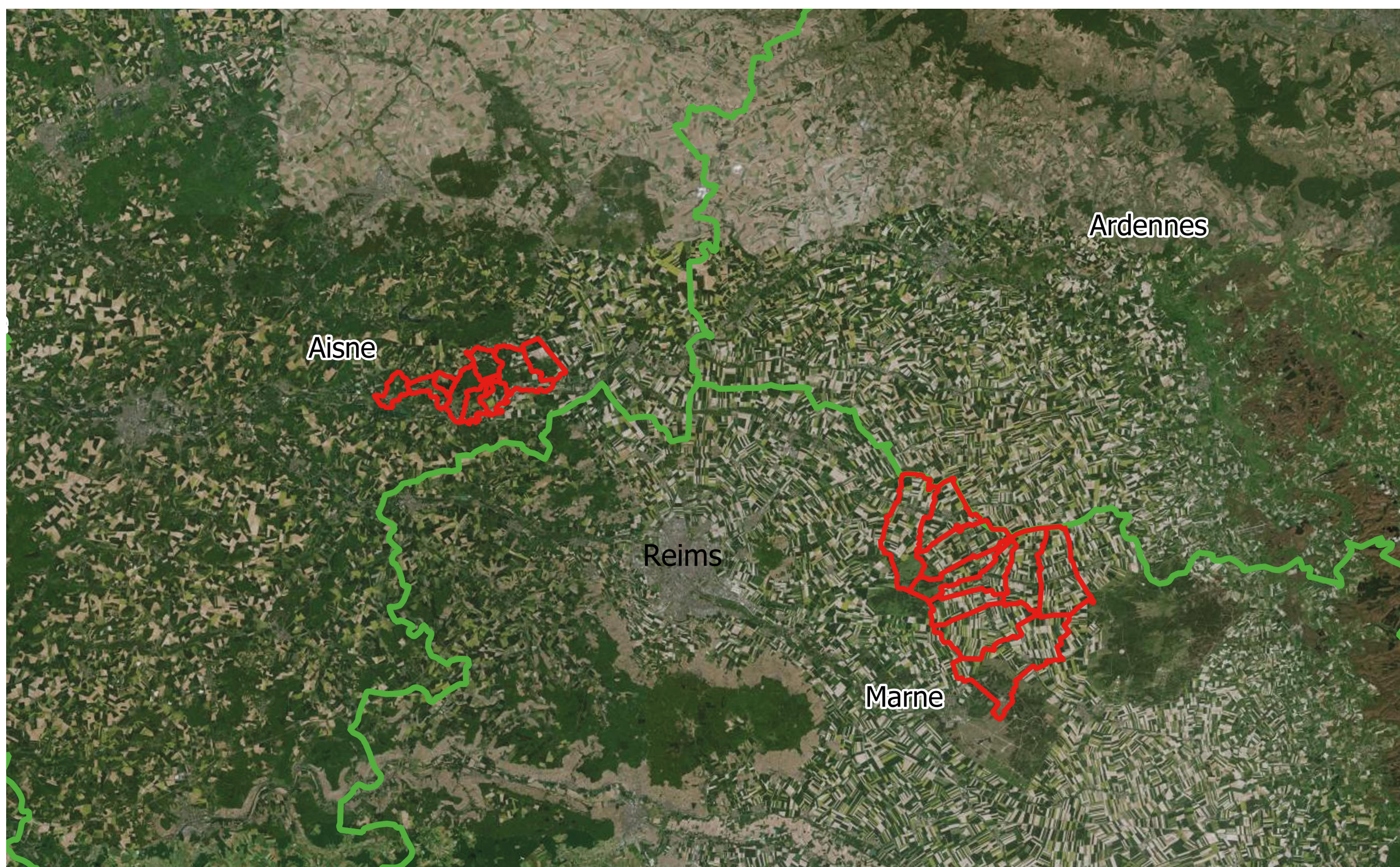
PROEFPROJECT : GEMEENSCHAPPELIJK PLAN SIMPLE DE GESTION ALS OPLOSSING VOOR DE VERSNIPPERING

Door het Centre Régional de la Propriété Forestière Grand Est: Antoine Pierret

CONTEXT VAN HET PROJECT

In juni 2019 start het Centre Régional de la Propriété Forestière (CRPF) Grand-Est een project voor een gemeenschappelijk Plan Simple de Gestion (PSG) in het departement Marne in Saint-Souplet-sur-Py en 9 aangrenzende gemeenten van de vallei van Py en Suippes. Ook negen gemeenten van het departement Aisne, die van Pontavert en omgeving, zijn betrokken. De belangrijkste eigenaar die geïnteresseerd is in het initiatief van Marne is immers samen met zijn vader ook eigenaar van gronden in de gemeenten in Aisne. Hij wilde daarom de hele familie-eigendom in het project opnemen. Het hoofddoel is de groepering van het beheer van verschillende kadastrale bospercelen die aan verschillende particuliere boscijenaars toebehoren. Men wil grotere beheerseenheden vormen om de negatieve effecten van de versnippering te verminderen. Er werd gekozen voor de opstelling van een gezamenlijk duurzaam beheersdocument om dit initiatief te ondersteunen.

Deze 18 gemeenten hebben een totale bosoppervlakte van 2638 hectare voor 888 eigenaars waarvan ¾ particuliere eigenaars zijn. Het gaat voornamelijk om kleine, erg versnipperde percelen met een gemiddelde oppervlakte van 0,56 hectare.

HET INTERREG-PROJECT FORÊT PRO BOS

Dit gemeenschappelijk Plan Simple de Gestion maakt deel uit van het Interreg-programma Frankrijk-Wallonie-Vlaanderen "Forêt Pro Bos". Dit programma werd in oktober 2016 opgestart voor een periode van 4 jaar. Een van de beoogde doelstellingen is de ontwikkeling van nieuwe vormen om particuliere boscijenaars te groeperen. Verschillende organisaties, waaronder het Centre National de la Propriété Forestière (CNPFF), zijn samengekomen om hun ervaringen op dit gebied te delen.

Het CNPFF is de openbare instelling die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van het duurzame beheer van de Franse privébossen. Het begeleidt het bosbeheer door de duurzame beheersdocumenten goed te keuren, advies en opleiding te geven aan de eigenaars en projecten voor de groepering van eigenaars uit te voeren. Dit PSGc-project berust dus op het principe van een duurzaam beheersdocument dat gemeenschappelijk is voor verschillende eigenaars. Dit type tool werd al in andere regio's in Frankrijk geïmplementeerd.

HET BELANG VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK PLAN SIMPLE DE GESTION

Het PSG is een beheerstool die het duurzame beheer van een eigendom garandeert voor een periode van 10 tot 20 jaar, en is goedgekeurd door de Conseil de Centre van het betrokken CRPF. Het is verplicht voor de particuliere boscijenaars van minimum 25 hectare in één stuk en voor alle bospercelen die aan eenzelfde eigenaar toebehoren, en in totaal een oppervlakte van 25 ha of meer vormen, rekening houdend met alle eilandjes van meer dan 4 ha in de gemeente van het grootste eilandje en in de aangrenzende gemeenten daarvan. Het kan ook vrijwillig worden opgesteld, door de eigenaar of bosbeheerder, voor eigendommen met een oppervlakte tussen 10 en 25 ha. In dit Duurzaam Beheersdocument (DGD) zijn de klimatologische, bodemkundige, ecologische, sociale context of jachtcontext beschreven. Het bevat een beschrijving van de bosbestanden, de doelstellingen die aan het bos zijn toegekend en de richtlijnen voor het beheer ervan. Het maakt de opstelling mogelijk van een beheersprogramma dat is opgenomen in een programma voor de kap en werkzaamheden.

Een PSG is gemeenschappelijk wanneer verschillende eigenaars hun bospercelen groeperen in eenzelfde PSG, terwijl ze de eigenaar van hun goed blijven. Er is geen eigendomsoverdracht. Ook al is het beheersprogramma gemeenschappelijk, toch moeten de bosbouwinterventies en de gedetailleerde lijst van de kadastrale percelen worden onderscheiden tussen de belanghebbenden. De belangen van de PSGc's zijn divers. Dankzij de vereniging van verschillende boscijenaars, kleine, middelgrote of grote oppervlakken, kunnen grotere beheerseenheden worden gevormd. Zo wordt duurzaam beheer mogelijk voor percelen die te klein waren om rationeel te worden beheerd. Het gedeelde gebruik van bosbouwkundige interventies en offertes vermindert de kosten door grotere en dus aantrekkelijkere bospercelen te vormen. Voor een gelijkwaardige kwaliteit zijn de verkregen prijzen in het algemeen hoger. Het toezicht op de exploitatie door een zelfde belanghebbende wordt vergemakkelijkt en buurconflicten worden verminderd. Met een goedgekeurd duurzaam beheersdocument kunt u genieten van overheidssteun en fiscale voordelen. Eigendommen die door hun te kleine oppervlakte niet zouden kunnen genieten van steun, voor bosbouwinvesteringen bijvoorbeeld, komen op die manier in aanmerking dankzij de groepering van verschillende eigendommen.

IMPLEMENTATIE

Het ontwikkelen van een gemeenschappelijk PSG vergt bepaalde technische vaardigheden en administratieve kennis. De beschrijvende, maar ook redactionele fasen moeten vaak aan een professionele beheerder worden toevertrouwd. De kosten die dit meebrengt kunnen een belemmering zijn voor de mogelijke aansluiting van eigenaars. Dit proefproject koos dan er dan ook voor om de volledige financiële steun van de begeleiding en ontwikkeling van het PSGc door het CRPF Grand Est op zich te nemen en kreeg ook Europese en regionale financiering voor het project. De beheerder, een gecertificeerde bosbouwdeskundige, werd aangesteld via een aanbesteding in overeenstemming met de geldende mededingingsregels. De kadastrale percelen van de eerste geïdentificeerde en in het project geïnteresseerde eigenaars werden geïnventariseerd. Het project bestaat uit twee verschillende fasen, de eerste is voltooid en de tweede is aan de gang:

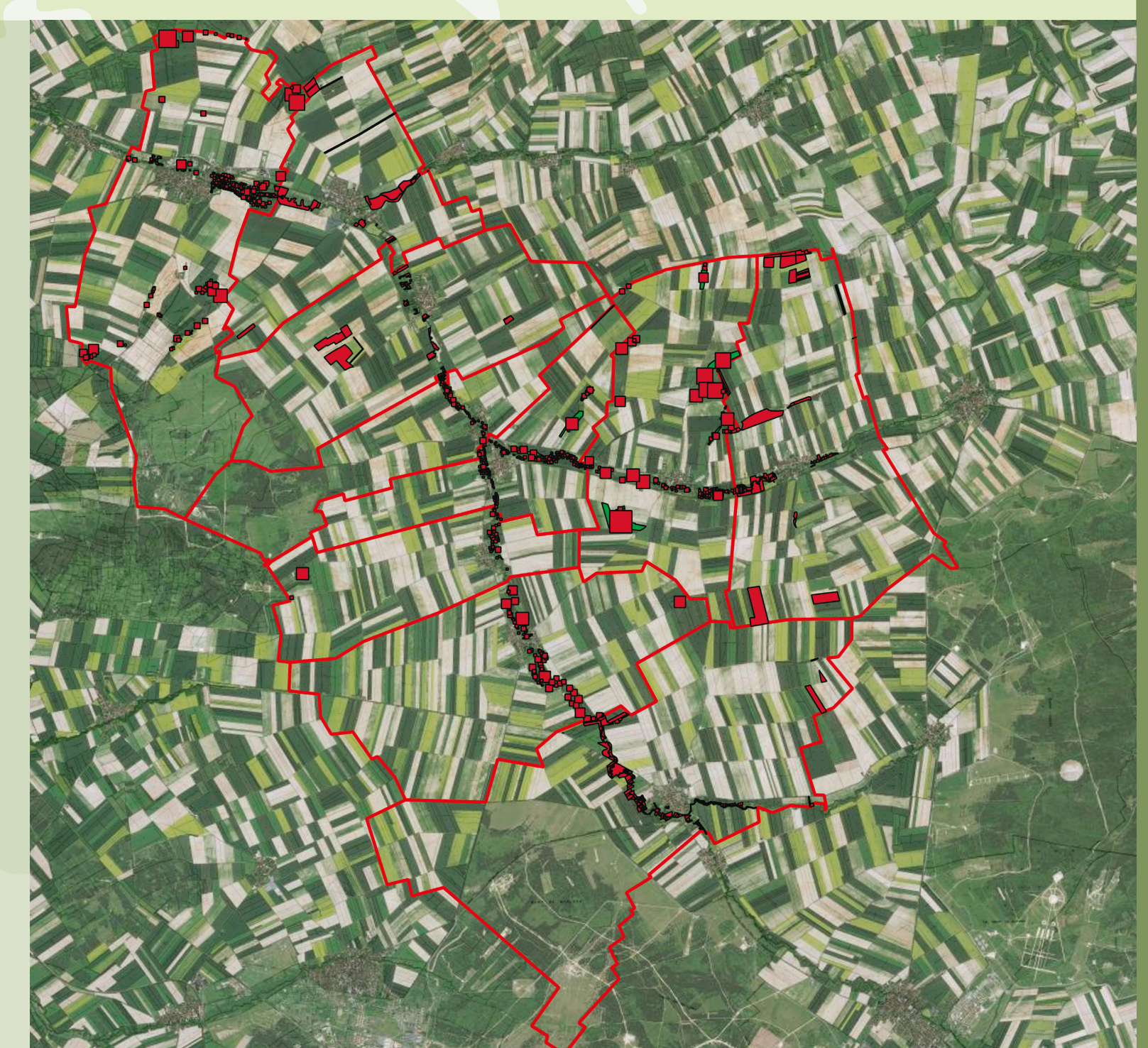
Fase 1: Na het in kaart brengen werd elk perceel bezocht door de beheerder en technicus van het CRPF. Dit veldwerk was nodig om de percelen en hun grenzen af te bakenen. De verschillende aangetroffen bosbestanden en hun samenstelling op het gebied van soorten werden geïnventariseerd, afgebakend en in kaart gebracht. De dendrometrische gegevens werden geïnventariseerd. Op basis van die gegevens werd een PSGc voorgelegd aan en goedgekeurd door het CRPF Grand Est.

Fase 2: Er zal voorrang worden gegeven aan de bewustmaking van de eigenaars van percelen die grenzen aan die welke al in het PSGc zijn opgenomen. Bovendien zullen andere beoogde eigenaars worden gekozen op basis van de oppervlakte die ze bezitten of het schijnbare productiepotentieel. Zodra ze zijn geïdentificeerd zullen we met alle eigenaars contact opnemen om hen uitleg te geven over het belang van de implementatie van gezamenlijke activiteiten voor een duurzaam beheer van hun bossen. Er werden gratis diagnostische bezoeken aangeboden om de eigenaars aan te moedigen zich bij het project aan te sluiten via een aanhangsel aan het PSGc dat ter goedkeuring aan het CRPF Grand Est zal worden voorgelegd. De eigenaars die niet aan dit collectieve initiatief wensen deel te nemen, maar interesse hebben voor andere oplossingen en vormen van beheer zullen worden begeleid.

RESULTATEN

Fase 1: Het PSGc-project, opgesteld voor 20 jaar, werd voorgelegd aan de 5 betrokken particuliere boscijenaars. Het omvat een oppervlakte van ongeveer 80 hectare en 49 kadastrale percelen, verdeeld over 3 gemeenten. Het gaat om diverse en gevarieerde bosbestanden: van populierenbossen met hakhout van hoogstammige bomen over aanplantingen van landbouwgronden met loof- en naaldbomen van zo'n dertig jaar oud. Het PSG-project werd ter instructie en goedkeuring naar het CRPF Grand-Est verzonden. Het kreeg een gunstig advies van de technicus-instructeur van het CRPF in overeenstemming met de Schémas Régionaux de Gestion Sylvicole. De goedkeuring ervan werd in juli afgerond ter gelegenheid van de volgende Conseil de Centre van het CRPF Grand Est.

Fase 2: Het begeleidings- en sensibiliseringsproces werd gezamenlijk uitgevoerd door de technicus van het CRPF en de beheerder. Het belangrijkste doel is om een maximaal aantal percelen en eigendommen samen te voegen aan het gezamenlijke beheer dat al is vastgesteld in het kader van het PRGc dat momenteel wordt goedgekeurd. Daarvoor werden 200 van de in totaal 400 eigenaars geïdentificeerd die een brief met uitleg over het project hebben gekregen. Daarnaast werd met een tachtigtal onder hen telefonisch contact opgenomen. Verschillende eigenaars waren erg geïnteresseerd. De presentatie van het aangepaste PSGc moet mogelijk zijn tegen eind 2020.

CONCLUSIE

Het project is opgebouwd rond een kern van eigenaars die al vertrouwd waren met het CRPF Grand Est en openstaan voor de aanpak. De integratie van andere eigenaars in het reeds bestaande PSGc zal voornamelijk afhangen van hun motivaties om aan een collectieve aanpak van duurzaam beheer deel te nemen. De eerste fase van het project is al een succes, maar zal pas voltooid zijn als ook andere eigenaars zich bij de tweede fase van de aanpak aansluiten. Bewustmaking en vulgarisatie zijn essentieel en het resultaat zal ervan afhangen. Er wordt gestreeft naar een zogenaamd «sneeuwbal-effect». Niet iedereen zal zich bij het project aansluiten maar de ervaring leert dat na een goede begeleiding een niet onbelangrijk deel van de vergeten percelen plots uit de anonimiteit treedt en opnieuw wordt beheerd.

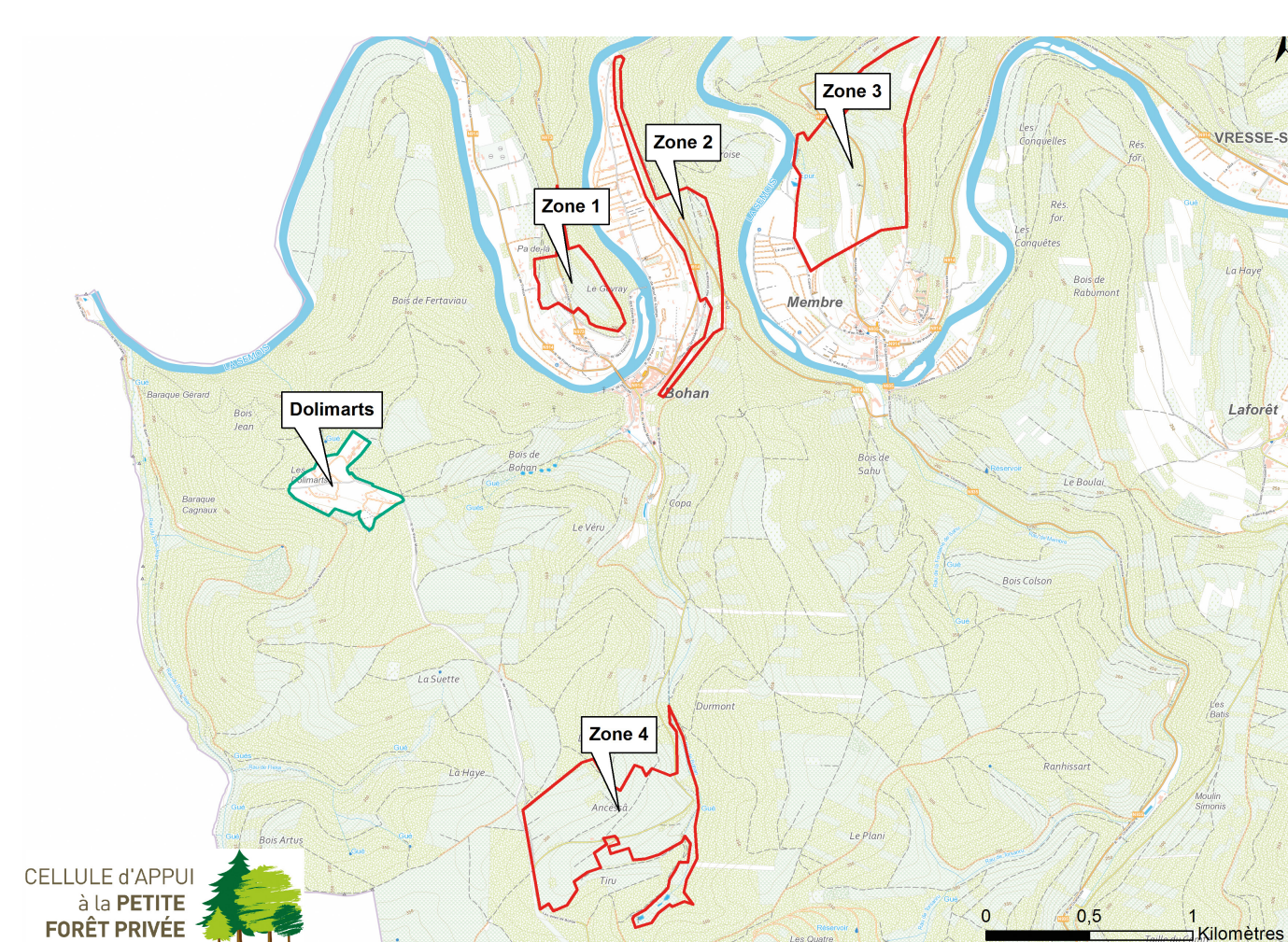
PROEFPROJECT VOOR DE AANKOOP, RUIL OF VERKOOP VAN PERCELEN IN KLEINE PRIVÉBOSSSEN ALS OPLOSSING VOOR DE VERSNIPPERING

Door de Cellule d'Appui à la Petite Forêt Privée : Florian Naisse, Corentin Cools et Vincent Colson

CONTEXT VAN HET PROJECT

In mei 2018 startte de Cellule d'Appui een groepsactie voor de verkoop van hout en werkzaamheden op het grondgebied van de gemeente Vresse-sur-Semois. De eerste stap van deze actie bestond uit een bezoek aan de percelen van de eigenaars die een verzoek hadden ingediend voor een bosbouwkundige diagnose van de uit te voeren activiteiten. De eigenaar houdt rekening met zijn eigen doelstellingen en beslist dan om al dan niet aan de groepsactiviteiten deel te nemen.

In het kader van de adviesbezoeken werden 4 gebieden met een bijzonder grote versnippering geïdentificeerd. Dit is waarschijnlijk te verklaren door de historische context van de gemeente Vresse-sur-Semois die is getekend door de tabaksteelt. In 1910 bedekte dit gewas immers meer dan 400 ha in de regio, goed voor 10 miljoen tabakspianten.

De 4 geïdentificeerde gebieden bestrijken 108,4 ha voor 692 percelen. De gemiddelde oppervlakte per perceel is dus 0,15 ha! Deze percelen bestaan voornamelijk uit hakhout met weinig waarde die moeilijk te valoriseren is in de deelgebieden van de Semois. In het licht van deze situatie besloot de Cellule d'Appui à la Petite Forêt Privée om een project op te starten voor de verkoop, ruil en aankoop van bospercelen in deze 4 gebieden om de problemen als gevolg van de versnippering van gronden op te lossen.

HET INTERREG-PROJECT FORÊT PRO BOS

Deze test voor de verkoop, ruil en aankoop van bospercelen maakt deel uit van een Interreg-project France-Wallonie-Vlaanderen met als titel "Forêt Pro Bos", dat van start ging in oktober 2016 voor een periode van 4 jaar. Een van de doelstellingen van dit project is het ontwikkelen van nieuwe groepeeringsvormen.

Verscheidene organisaties, waaronder de Cellule d'Appui à la Petite Forêt Privée, zijn samengekomen om hun ervaringen op dit gebied te delen. Dit proefproject voor de verkoop, ruil en aankoop van bospercelen dat werd getest in de gemeente Vresse-sur-Semois is geïnspireerd op Franse partners die al enkele jaren werken met wat ze "grondsubsidies" noemen.

IMPLEMENTATIE

Om de intenties van de verschillende eigenaars te verzamelen, werd in samenspraak met de gemeente Vresse en het Agence de Développement Local van Vresse et Bièvre een brief verzonden naar alle eigenaars (inclusief mede-eigenaars), zo'n 350 geadresseerden. De eigenaars die interesse toonden voor dit initiatief, moesten een antwoordkaart invullen door de gewenste vakjes aan te vinken.

HIEL-REACTIE

Ik ben geïnteresseerd in : (kruis een of meerdere voorstellen aan)

- Uitwisselen
- Kopen
- Verkopen : (vermeld de kadastrale nummers van de betrokken percelen)
- Houden : (vermeld de kadastrale nummers van de betrokken percelen)

CELLULE d'APPUI
à la PETITE
FORÊT PRIVÉE

Van de 324 verzonden e-mails reageerden 29 mensen, met een responspercentage van ongeveer 10%. De eigenaars die een adviesbezoek wilden, werden vervolgens gecontacteerd om een ontmoeting in het veld te regelen. Het doel van dit adviesbezoek, uitgevoerd tussen de eigenaar, het CRPF Hauts-de-France en de coöperatie, was om door de percelen te lopen om de kwaliteit van de stands te beoordelen en de uit te voeren bosbouwwerken in te schatten.

Er werden echter slechts 15 bezoeken afgelegd op 184 percelen die 138 ha vertegenwoordigen (oppervlakte variërend van 0,01 ha tot 23,18 ha). Na elk van hen werd een rapport naar de eigenaar gestuurd met een samenvatting van de informatie in het veld.

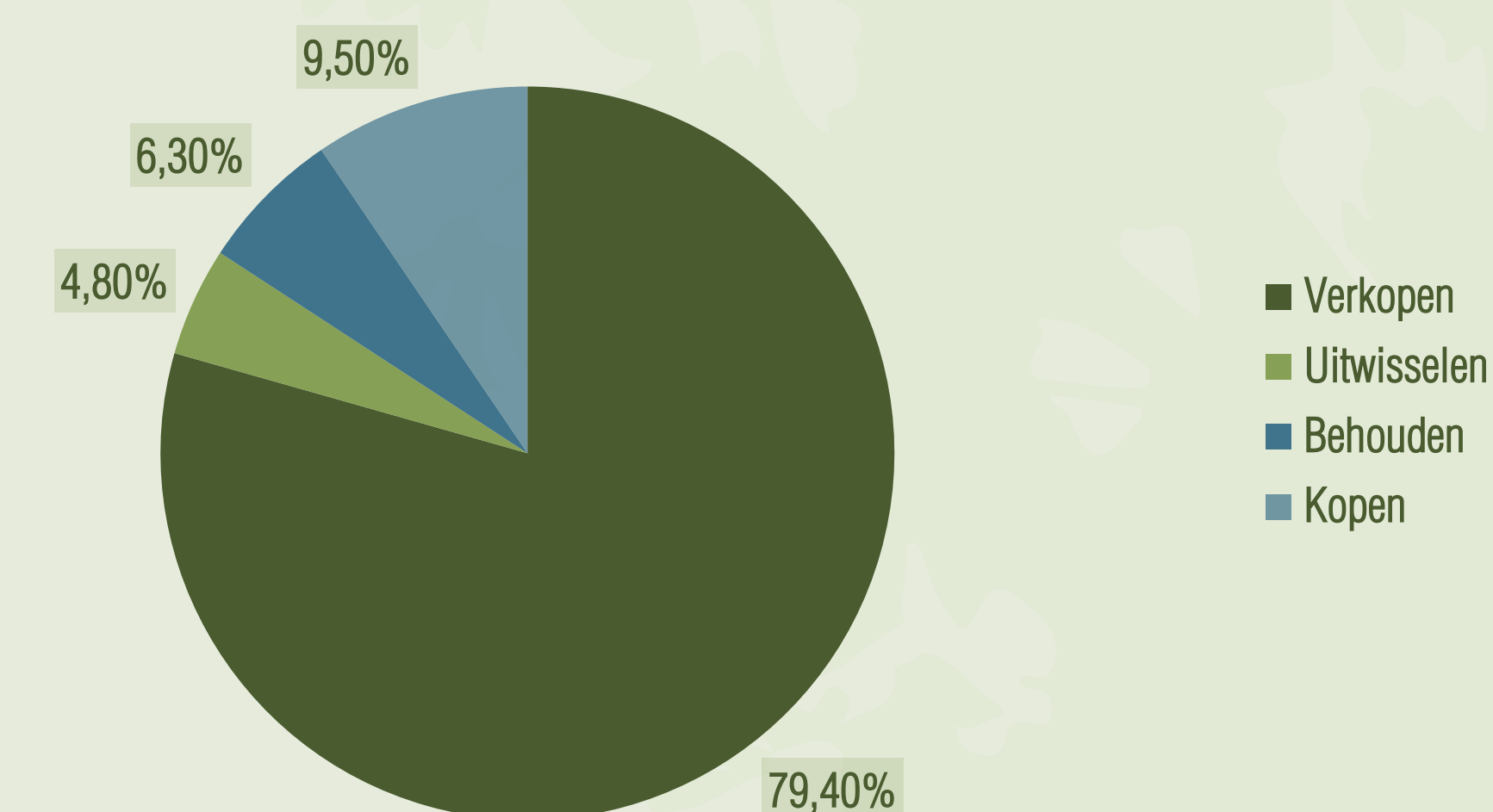
De tweede stap bestond uit het centraliseren van de verzoeken van de eigenaars binnen de Cellule d'Appui die de verschillende geïnteresseerden met elkaar in contact moest brengen. Deze activiteit vond plaats in 4 fasen :

- 1) In contact brengen van eigenaars die percelen willen ruilen ;
- 2) Contact met eigenaars van de percelen die grenzen aan de percelen die te koop staan ;
- 3) Indien geen interesse van de eigenaars van de aangrenzende percelen, voorstellen van alle percelen die te koop staan aan potentiële kopers ;
- 4) Het gebruik van onderhandse akten wordt aanbevolen, d.w.z. de verkoper en de koper regelen zelf de administratieve formaliteiten zonder de tussenkomst van een notaris. Dit systeem is minder veilig voor de koper maar vermindert de kosten verbonden aan de registratierechten en is dus zeer geschikt voor kleine percelen waarvan de waarde veel lager is dan de kosten van een authentieke akte.

RESULTATEN

Er werden 350 brieven verzonden. Meer dan 60 personen hebben zich gemeld voor meer dan honderd percelen (117). Het responspercentage was ongeveer 17 %.

VERDELING VAN EIGENAREN OP MERK VAN INTERESSE

2/3 van de ontvangen antwoorden heeft betrekking op percelen die te koop worden aangeboden (117 in totaal). Van die 117 percelen, zijn er 76 waarvoor alle mede-eigenaars zich hebben gemeld. Om te kunnen overgaan tot de onderhandse akten is het immers absoluut noodzakelijk dat alle mede-eigenaars akkoord gaan. Wat de 41 andere percelen betreft, heeft de Cellule d'Appui de mede-eigenaars die zich hadden gemeld proberen te overhalen om de ontbrekende overeenkomsten te verkrijgen, maar ze kon geen verdere actie ondernemen.

Vervolgens werd aan de eigenaars van de percelen die grenzen aan de 76 percelen een brief verzonden om ze hen te koop aan te bieden. Deze stap was essentieel om een «herverkaveling» van het gebied (verwerving door de eigenaars van de aangrenzende percelen) uit te voeren. Helaas was de belangstelling bijna nihil. De personen die na deze tweede brief weer contact hebben opgenomen met de Cellule d'Appui wilden vooral zelf hun percelen te koop aanbieden. Daarom werd een volledige lijst van de te koop staande percelen opgesteld die werd verzonden naar de potentiële kopers die zich hadden gemeld. Op die manier hebben een aantal percelen een koper kunnen vinden.

Na dit project konden 58 percelen, in totaal 6,41 ha, worden verkocht. 18 percelen, voor 2,39 ha, werden te koop aangeboden maar kregen geen bod. Ten slotte konden 41 percelen voor 4,72 ha niet te koop worden aangeboden of geruild omdat de mede-eigenaars niet akkoord waren of zich niet hadden gemeld.

CONCLUSIE

Met een acceptabel responspercentage beschouwt de Cellule d'Appui dit project als een eerste succesvolle stap om op een gestructureerde manier de versnippering van de bosgrond in deze gebieden als gevolg van landbouwactiviteiten te verbeteren. Het project bracht twee grote problemen aan het licht: de moeilijkheid om percelen van lage waarde door te verkopen en de belemmeringen in verband met mede-eigendom. Wat betreft de problemen om te verkopen, bestaat er in België niets als een onderhandse akte. In dat geval moeten geen notarijskosten worden betaald, waardoor er gemakkelijker een koper kan worden gevonden.

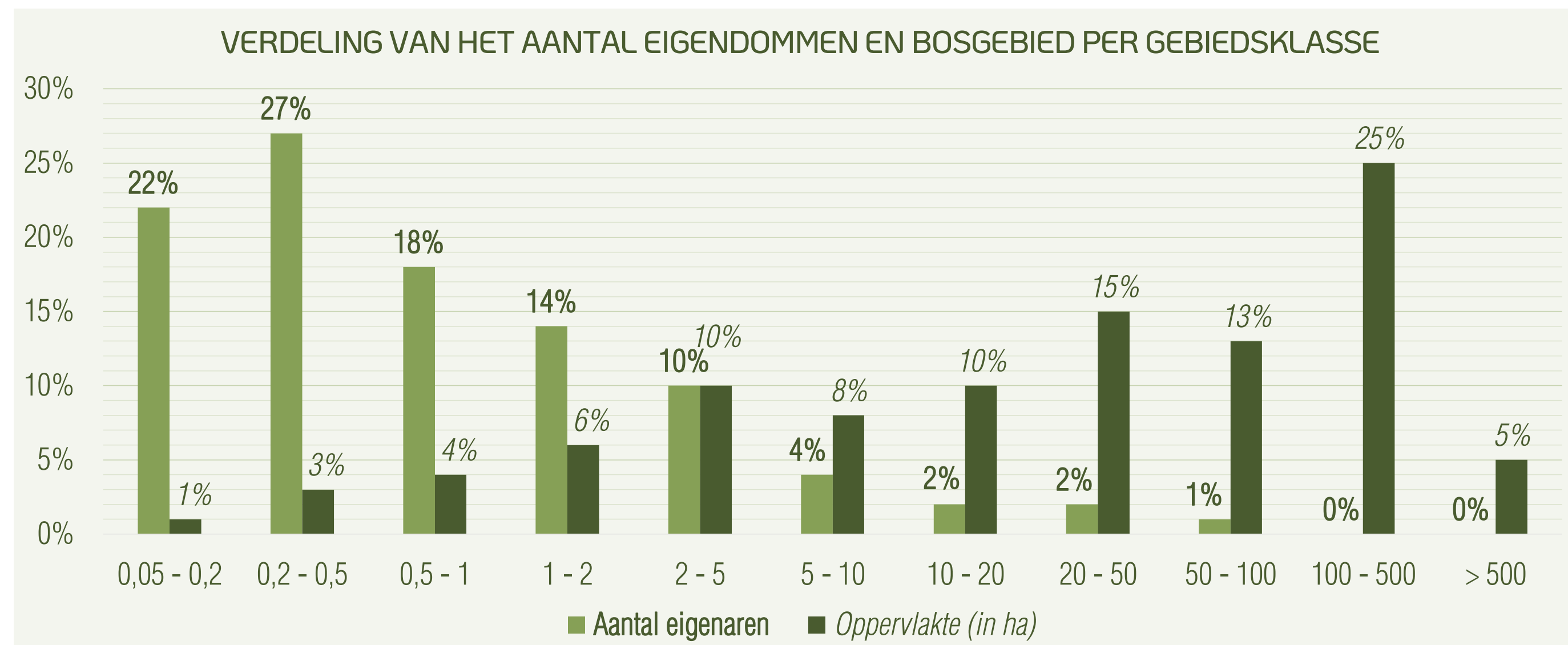
Het probleem van de mede-eigendom zal echter blijven bestaan als de mogelijkheid tot opheffing ervan, zoals die die met succes door de Cellule d'Appui werd getest in 2016 (Silva belgica 3/2017: 8-9) niet op grotere schaal wordt ontwikkeld.

FOREST ASSOCIATION PROJECT VAN HET PAYS DES TIGES ET CHAVÉES

Door de Cellule d'Appui à la Petite Forêt Privée :
Corentin Cools et Vincent Colson

CONTEXT VAN HET PROJECT

Het Waalse bos strekt zich uit over 557.909 ha waarvan 50,6% eigendom is van particuliere eigenaars. Er zijn 83.848 particuliere eigendommen waarvan 91% minder dan 5 ha groot zijn. De gecumuleerde oppervlakte van deze kleine eigendommen is niet verwaarloosbaar op de schaal van Wallonië want ze vertegenwoordigen 24% van de particuliere bosoppervlakte. De versnippering brengt bepaalde belemmeringen mee voor het bosbeheer, hoofdzakelijk met betrekking tot het gebruik van het hout. Bovendien hebben de nieuwe generaties eigenaars niet dezelfde banden als hun voorgangers met hun eigendommen en met andere eigenaars, zowel om geografische als om attractieve redenen.

DE FRANSE ASSOCIATIONS SYNDICALES LIBRES DE GESTION FORESTIÈRE : EEN MODEL DAT OOK IN WALLONIË KAN WORDEN TOEGEPAST ?

Op basis van de grensoverschrijdende vergelijking van de verschillende groeperingsvormen, heeft de Cellule d'Appui in Frankrijk een organisatie ontdekt die interessant kan zijn voor de Waalse context: de Associations Syndicales Libres de Gestion Forestière (ASLGF).

De ASLGF is een groeperingsmethode die de communicatie tussen de eigenaars wil bevorderen en de groepsbeheeractiviteit wil bekijken in de tijd. Er wordt een gezamenlijk beheersplan opgesteld voor alle percelen die zich bij de vereniging hebben aangesloten. De ASLGF's maken bovendien de ontwikkeling van gemeenschappelijke voorzieningen mogelijk (opslagplaatsen, wegen, enz.). Het belangrijkste voordeel van de ASLGF's is dat het om een vereniging van percelen en niet van eigenaars gaat. Dit betekent immers dat in geval van een verkoop of erfenis, de nieuwe eigenaar automatisch en verplicht lid is van de vereniging, wat een zekere stabiliteit van de groepering in de tijd en een coherent beheer garandeert. Bovendien behouden de eigenaars hun eigendomsrechten op de percelen.

Er werd een juridisch studie uitgevoerd om dit concept in Belgisch recht om te zetten. Daaruit kwam echter naar voren dat er in België geen vergelijkbaar rechtsinstrument voor de Franse association syndicale is. Het verhindert echter niet dat een groep eigenaars een vereniging kan oprichten (vzw) om activiteiten te ontwikkelen die vergelijkbaar zijn met die van de Franse ASLGF's.

HET INTERREG-PROJECT FORÊT PRO BOS

Het Interreg V-project Frankrijk-Wallonie-Vlaanderen "Forêt Pro Bos" (2016-2020) interesseerde zich onder andere voor de ontwikkeling van nieuwe manieren om boseigenaars te groeperen. De partners van deze actie zijn de Centres Régionaux de la Propriété Forestière Grand-Est en Hauts-de-France, de Bosgroep IJzer en Leie voor Vlaanderen en, in Wallonië, de Cellule d'Appui à la Petite Forêt Privée.

Deze verschillende organisaties hebben hun respectievelijke ervaringen op het gebied van groepering gedeeld. Concreet was een van de eerste stappen van de actie het vergelijken van de bestaande groeperingstools in de verschillende regio's. Elke partner kon vervolgens deze vergelijking gebruiken om nieuwe soorten groeperingen in zijn actiegebied te testen of ontwikkelen.

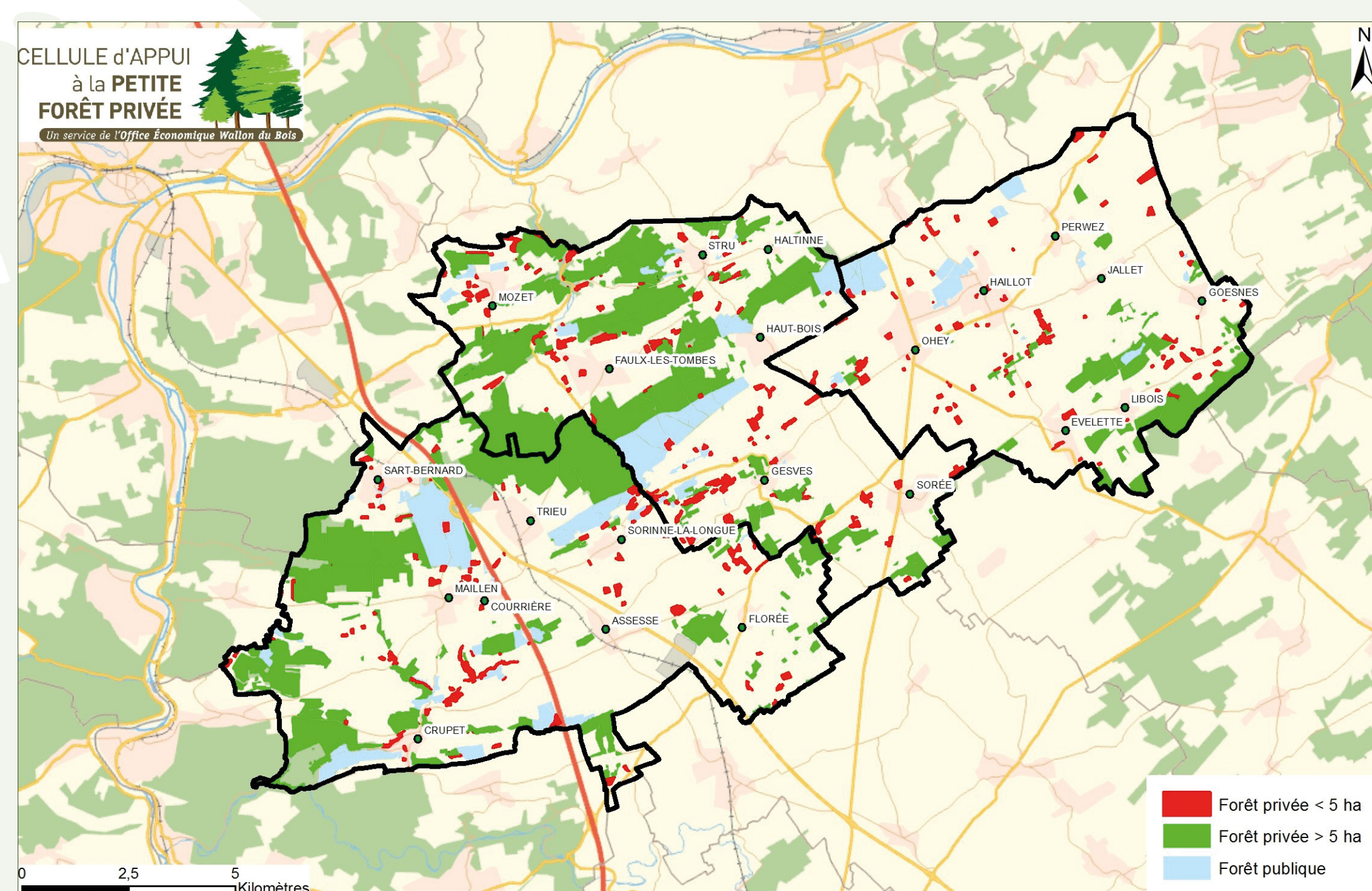
IMPLEMENTATIE

In een gebied dat de gemeenten Gesves, Assesse en Ohey omvat, werd een test op ware grootte opgezet. Dit gebied bestaat voornamelijk uit loofbossen, verspreid in een landbouwgebied. Al meer dan 3 jaar geniet het van acties ten gunste van privébossen, via de Groupe d'Action Locale «Pays des Tiges et Chavées» en de Cellule d'Appui die daar in 2016 een actie voor gegroepeerd bosbeheer heeft uitgevoerd (verkoop van hout en herbebossingswerkzaamheden).

De eigenaars van bospercelen in deze drie gemeenten werden in mei 2019 uitgenodigd op een vergadering om het idee van groepering te bespreken. Er waren zo'n twintig eigenaars aanwezig die interesse toonden om een vereniging op te richten.

De groepering bestond in eerste instantie uit bezoeken aan eigendommen waarbij de eigenaar zijn bos aan de andere leden van de vereniging voorstelde en vertelde over de eventuele problemen, de realisaties uit het verleden en toekomstige interventies. Deze bijeenkomsten werden voorafgegaan door een gesprek tussen de eigenaar en een technicus van de Cellule d'Appui om voor de bezochte percelen een "road map" (flexibele planning van de kap en werkzaamheden) op te stellen. Na deze bezoeken werd elke eigenaar op de hoogte gebracht van de situaties die door de andere eigenaars werden vastgesteld en kon hij indien nodig nadenken over gegroepeerde werkzaamheden en verkopen.

Er werd een handvest opgesteld waarin de werking van de vereniging werd beschreven en 10 eigenaars, voor in totaal meer dan 70 ha, beslisten om zich voor een periode van 5 jaar te engageren. Momenteel hebben de eigenaars van Gesves-Assesse-Ohey onderlinge contacten om hun ervaringen te delen, maar niet met het oog op een gegroepeerd beheer. De verkoop van overschotten van brandhout of geïsoleerde populieren is echter een eerste stap om het belang van het gegroepeerd beheer te tonen.

CONCLUSIE

Als de oprichting van deze bosbouwvereniging, bevestigd door de ondertekening van een toetredingshandvest, een concretisering van de projectdoelstellingen is, zal dit echt een succes zijn als ze na afloop van het project blijft bestaan en groeien. In de komende jaren zal dus voortdurend begeleiding van de Cellule d'Appui en van de GAL nodig zijn.

Anderzijds wil de Cellule d'Appui à la Petite Forêt Privée het concept ook testen in Ardense gemeenten waar de opstelling van een gemeenschappelijk programma voor de kap en werkzaamheden meer gerechtvaardigd is gezien de oppervlakte van de versnipperde massieven en soorten bestanden (vooral naaldplantages). De gemeente Vielsalm, die al genoot van verschillende gegroepeerde beheersacties van de Cellule d'Appui, is een doelgebied. Andere gebieden, vooral de natuurreservaten, hebben zich ook kandidaat gesteld om dit soort vereniging van boseigenaars te testen.

Deze projecten van bosbouwverenigingen worden uitgevoerd in samenspraak met de spelers van de Waalse privéboswereld (Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij, syndicat de propriétaires NTF, Nationale Federatie der Bosbouwexperten).

De implementatie van deze nieuwe tool voor het groeperen van eigenaars is een concrete realisatie van het Interreg-project Forêt Pro Bos in dienst van het Waalse bosbeleid ten gunste van de privébossen.

UN PLAN COMMUN DE GESTION DE LA NATURE COMME MÉTHODE DE REGROUPEMENT DES PROPRIÉTAIRES FORESTIERS PRIVÉS

Par les groupements forestiers « Bosgroep Ijzer & Leie » et « Bosgroep Vlaamse Ardennen tot Dender » :
Benoit de Maere, Clint Callens, Hans Scheirlinck, Bram Coupé

CONTEXTE DU PROJET

La forêt flamande est très fragmentée. Fragmentée physiquement, mais également en termes de propriété et de gestion. Chacune de ces formes de fragmentation peut nuire à la qualité de la forêt. La situation est la même au sein du périmètre du plan de gestion. Par le biais d'un plan commun de gestion de la nature, nous voulons réduire au maximum les effets négatifs de la fragmentation forestière en coordonnant la gestion au-delà des limites de propriété et de parcelles.

Fragmentation de la propriété ; fragmentation de la gestion ; fragmentation du milieu de vie.

QUATRE TYPES DE PLANS DE GESTION DE LA NATURE

Il existe quatre types de plans de gestion de la nature pouvant être élaborés tant pour des propriétaires individuels que pour plusieurs propriétaires. Dans le cas du domaine forestier, nous visons cette dernière solution, à savoir regrouper le plus grand nombre de propriétaires forestiers au sein d'un plan commun de gestion de la nature de type 2. Le type 2 vise à augmenter la qualité de la nature, le type 3 vise à atteindre la plus haute qualité de la nature et le type 4 combine une servitude avec la plus haute qualité de la nature.

TYPE 1	TYPE 2	TYPE 3	TYPE 4
<ul style="list-style-type: none"> « Stand still » Prévention des dommages 	<ul style="list-style-type: none"> Objectif naturel 25% Critères intégrés gestion de la nature 	<ul style="list-style-type: none"> Objectif naturel 90% Critères intégrés gestion de la nature 	<ul style="list-style-type: none"> Réserve Type 3 + servitude

Pas de surface minimale

Critère de surface / superficie min. de la structure

AMBITION POUR LA NATURE

SUBVENTIONS €

Plus l'ambition pour les valeurs de la nature est élevée, plus il est possible de recevoir des subsides.

À PROPOS DU PLAN COMMUN DE GESTION DE LA NATURE

Depuis mars 2017, les groupements forestiers « Bosgroep Ijzer en Leie » et « Bosgroep Vlaamse Ardennen tot Dender », deux associations fondées par et pour des propriétaires forestiers privés, travaillent dans la région d'Anzegem - Avelgem - Waregem - Wortegem - Audenaarde - Kruishoutem à l'élaboration d'un plan commun de gestion du domaine forestier « Nieuw Kasselrij van Anzegem tot Oudenaarde ». Le domaine est situé de l'Escaut et de la Lys et compte 760 hectares de forêts répartis entre 160 propriétaires forestiers, principalement privés. Afin de rendre la gestion de ces nombreuses forêts, souvent peu étendues et fragmentées, moins coûteuse et plus efficace, tout en soutenant la préservation de la nature, un plan commun de gestion a été élaboré.

Le projet fait partie du projet européen Interreg « Forêt Pro Bos » et a donc bénéficié du soutien du Fonds européen de développement régional. Fin 2014, la ville d'Audenaarde a fait l'acquisition d'une carte manuscrite du XVIIe siècle qui représente de manière unique le Kasselrij Oudenaarde. Celui-ci est apparu au début du XIVe siècle. Il s'étendait du village de Nazareth au nord à Outrijve au sud et correspond donc plus ou moins au territoire du nouveau domaine forestier.

La carte manuscrite du Kasselrij Oudenaarde date de 1668-1669 et a été réalisée par le géomètre Pieter Meysman. Sur la carte figure chaque église, moulin, forêt, route, rivière ou monastère du Kasselrij. Après l'acquisition de la carte, la ville d'Audenaarde a investi dans sa restauration et sa numérisation. Le groupement forestier a alors acheté une copie de cette carte.

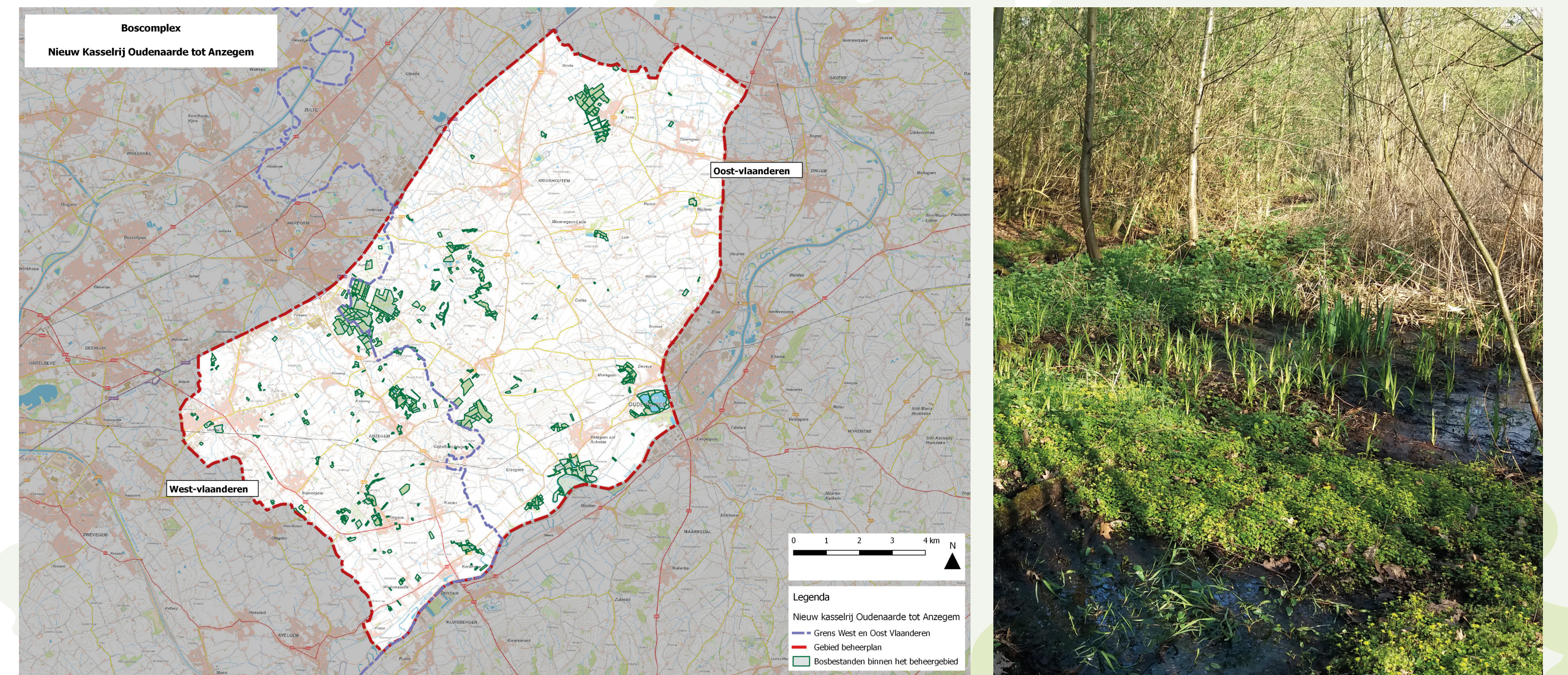
LE PROJET INTERREG FORÊT PRO BOS

Ce test de regroupement de propriétaire s'inscrit dans un projet Interreg France-Wallonie-Flandre intitulé « Forêt Pro Bos », débuté en octobre 2016 pour une durée de 4 ans. L'un des objectifs de ce projet consiste à développer de nouvelles formes de regroupements. Pour ce faire, plusieurs organismes, dont le Bosgroep Ijzer & Leie, se sont rassemblés pour partager leurs expériences en la matière.

AVANTAGES D'UN PLAN DE GESTION DE LA NATURE

Tous les propriétaires forestiers, aussi petites soient les parcelles qu'ils possèdent, sont plus que les bienvenus pour participer au plan de gestion de la nature. La participation est entièrement gratuite et offre divers avantages aux propriétaires.

- Un plan de gestion gratuit qui offre une perspective d'avenir pour votre forêt pour les 24 prochaines années.
- Pendant 24 ans, vous ne devez plus demander d'autorisation d'abattage.
- Exécution conjointe de la gestion forestière avec l'accompagnement sans engagement des groupements forestiers.
- Vente de bois conjointe pouvant générer des meilleurs prix.
- Avantages fiscaux tels que des exonérations partielles à complètes de l'impôt sur les successions et les donations.
- Subventions pour l'exécution de votre gestion forestière.

Périmètre actuel du plan de gestion de la nature « Nieuw Kasselrij Oudenaarde tot Anzegem », en vert toutes les forêts faisant partie du périmètre.

RÉUNION D'INFORMATION DES PROPRIÉTAIRES

L'objectif est de regrouper le plus de propriétaires forestiers possible parmi les 160 du périmètre dans un plan commun de gestion de la nature visant au minimum le type 2.

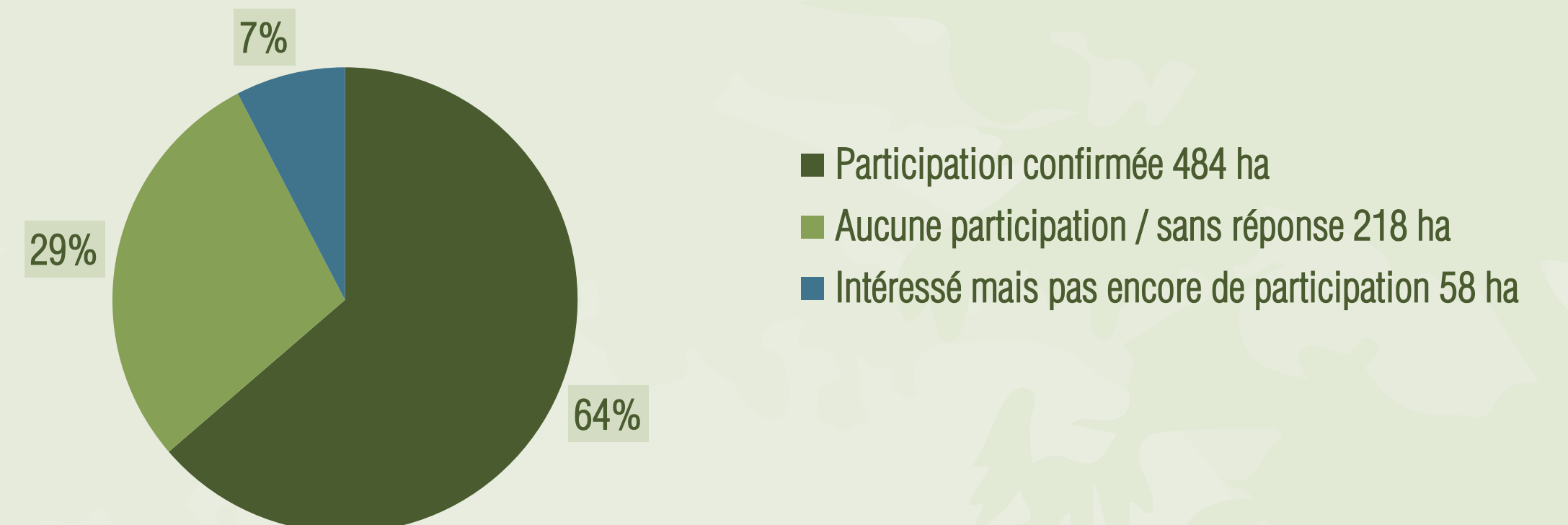
Les groupements forestiers « Ijzer en Leie » et « Vlaamse Ardennen tot Dender » se chargent à la fois de l'établissement et de la coordination correspondante du plan de gestion, ce dernier étant offert gratuitement aux propriétaires participants.

Tous les propriétaires forestiers ont été invités à trois sessions d'information à des moments différents, ce qui a permis à 87 personnes au total d'y participer.

RÉSULTATS DE PARTICIPATION

Sur les 760 ha de forêts répartis entre plus de 160 propriétaires, les données de participation sont les suivantes : 58 propriétaires ont participé au plan de gestion de la nature, ce qui représente 485 ha de forêts (78%) et autres espaces naturels (22%). Le plan de gestion de la nature est une combinaison de 10% du type 2 et 90% du type 3. Des mesures de gestion seront également prises pour le maintien et l'amélioration des objectifs de conservation de la nature dans 420 ha de forêts et autres espaces naturels.

RÉPARTITION DES SURFACES EN POURCENTAGE DES SUPERFICIES :
760 HA AU TOTAL

CONCLUSION

Le plan commun de gestion de la nature pour le domaine forestier du Nieuw Kasselrij s'avère être un succès avec un taux de participation très élevé. La plupart des propriétaires contactés participent et, même après l'approbation du plan de gestion, de nouveaux propriétaires attendent d'adhérer et élargiront donc encore le nombre de propriétaires déjà participants. Le plan de gestion couvre donc la plupart des forêts et autres espaces naturels du domaine forestier. Au total, 2,95 millions d'euros de subventions seront utilisés pour les 485 hectares de forêts et autres espaces naturels du Nieuw Kasselrij sur une période de 24 ans, afin de conserver et d'améliorer autant que possible la précieuse nature que nous avons ici !

En plus du soutien financier, les groupements forestiers sont prêts à soutenir davantage les propriétaires forestiers en termes de contenu par des conseils, des informations et aussi dans la mise en œuvre pratique du plan. Grâce à la grande implication des groupements forestiers, une relation de confiance et de coopération avec les propriétaires privés est créée. Cela permettra de soutenir très efficacement les propriétaires privés, de réaliser la politique forestière flamande et provinciale et de gérer durablement les forêts flamandes.